

N á v r h

ÚSTAVNÍ ZÁKON

ze dne 2008,

**kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,
ve znění pozdějších ústavních zákonů**

Parlament se usnesl na tomto ústavním zákoně České republiky:

Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb., ústavního zákona č. 448/2001 Sb. a ústavního zákona č. 515/2002 Sb., se mění takto:

Čl. I

1. V čl. 54 se odstavec 2 zrušuje a dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

2. Čl. 56 zní:

„Čl. 56

(1) Volba prezidenta republiky se koná tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.

(2) Právo volit má každý občan České republiky, který má právo volit do Parlamentu.

(3) Volba prezidenta republiky se vyhlašuje nejpozději 90 dnů před jejím konáním tak, aby se první kolo voleb uskutečnilo v posledních 60 dnech funkčního období úřadujícího prezidenta republiky, nejpozději však 14 dnů před uplynutím funkčního období prezidenta republiky. Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, vyhlásí se volba prezidenta republiky do 7 dnů tak, aby se první kolo volby uskutečnilo nejdříve za 90 dnů a nejpozději za 120 dnů ode dne vyhlášení volby prezidenta republiky.“

V A R I A N T A I

3. Čl. 58 zní:

„Čl. 58

(1) Navrhovat kandidáty mohou občané České republiky starší 18 let. K návrhu musí být připojena petice podporující kandidaturu navrženého kandidáta, podepsaná alespoň 20 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky.

(2) Zvolen je kandidát, který získal nejvíce odevzdaných platných hlasů, nejméně však 12,5 %.

(3) Získá-li více kandidátů stejný nejvyšší počet odevzdaných platných hlasů, koná se do 14 dnů po ukončení hlasování opakovaná volba.

(4) Opakované volby se účastní kandidáti, kteří získali stejný nejvyšší počet odevzdaných platných hlasů. V případě, že se kandidát své kandidatury vzdá, zemře, nebo u něj dojde ke ztrátě volitelnosti, postupuje do opakované volby kandidát, který je další v pořadí. Zvolen je kandidát, který získal při opakované volbě nejvíce odevzdaných platných hlasů.

(5) V případě, že více kandidátů opětovně získá stejný nejvyšší počet odevzdaných platných hlasů, rozhodne mezi nimi los.

(6) Další podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb prezidenta republiky a rozsah soudního přezkumu stanoví zákon.“.

V A R I A N T A II

3. Čl. 58 zní:

„Čl. 58

(1) Navrhovat kandidáty mohou občané České republiky starší 18 let. K návrhu musí být připojena petice podporující kandidaturu navrženého kandidáta, podepsaná alespoň 20 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky.

(2) V prvním kole volby je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů.

(3) Nezáká-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů, koná se do 14 dnů po ukončení hlasování v prvním kole druhé kolo volby.

(4) Do druhého kola volby postupují dva kandidáti, kteří získali nejvyšší počet odevzdaných platných hlasů. V případě rovnosti hlasů u více kandidátů na prvním místě postupují do druhého kola volby pouze tito kandidáti. Pokud se na prvním místě umístil pouze jeden kandidát a rovnost hlasů nastala u více kandidátů na druhém místě, postupují do druhého kola volby všichni tito kandidáti a kandidát, který se umístil na prvním místě. V případě, že se kandidát své kandidatury vzdá, zemře, nebo u něj dojde ke ztrátě volitelnosti, postupuje do druhého kola volby kandidát, který je další v pořadí.

(5) V druhém kole volby je zvolen kandidát, který získal nejvíce odevzdaných platných hlasů. V případě rovnosti hlasů je zvolen kandidát, který v prvním kole volby získal větší počet odevzdaných platných hlasů.

(6) Nebyl-li prezident republiky zvolen ani ve druhém kole volby, konají se nové volby.

(7) Další podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb prezidenta republiky a rozsah soudního přezkumu stanoví zákon.“.

VARIANTA III

3. Čl. 58 zní:

„Čl. 58

(1) Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně dvacet poslanců nebo deset senátorů nebo občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 20 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky.

(2) V prvním kole volby je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů.

(3) Nezáská-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů, koná se do 14 dnů po ukončení hlasování v prvním kole druhé kolo volby.

(4) Do druhého kola volby postupují kandidáti, kteří se v konečném pořadí umístili na prvních dvou místech. V případě rovnosti hlasů u více kandidátů na prvním místě postupují do druhého kola volby pouze tito kandidáti. Pokud se na prvním místě umístil pouze jeden kandidát a rovnost hlasů nastala u více kandidátů na druhém místě, postupují do druhého kola volby všichni tito kandidáti a kandidát, který se umístil na prvním místě. V případě, že se kandidát své kandidatury vzdá, zemře, nebo u něj dojde ke ztrátě volitelnosti, postupuje do druhého kola volby kandidát, který je další v pořadí.

(5) Ve druhém kole volby je zvolen kandidát, který získal nejvíce odevzdaných platných hlasů; v případě rovnosti hlasů se do 14 dnů po ukončení hlasování v druhém kole volby koná třetí kolo volby.

(6) Do třetího kola volby postupují kandidáti, kteří ve druhém kole volby získali nejvyšší stejný počet odevzdaných platných hlasů. V případě, že se kandidát své kandidatury vzdá, zemře, nebo u něj dojde ke ztrátě volitelnosti, postupuje do třetího kola volby kandidát, který je další v pořadí. Zvolen je kandidát, který získá ve třetím kole nejvíce odevzdaných platných hlasů; v případě opakované rovnosti hlasů vyhlásí předseda Poslanecké sněmovny novou volbu prezidenta republiky.

(7) Další podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb prezidenta republiky a rozsah soudního přezkumu stanoví zákon.“

4. V čl. 62 se na konci písmene k) čárka nahrazuje tečkou a písmeno l) se zrušuje.

5. V čl. 66 druhé větě se slova „čl. 62 písm. a), b), c), d), e), k), l)“ nahrazují slovy „čl. 62 písm. a), b), c), d), e), k)“.

6. V čl. 87 odst. 1 písmeno l) zní:

„l) o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci platnosti volby prezidenta republiky.“

7. V čl. 87 odst. 1 se písmeno m) zrušuje.

Čl. II
Účinnost

V A R I A N T A I

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2010.

V A R I A N T A II

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti dnem nabytí účinnosti zákona vydaného podle čl. 58.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

1. Platná právní úprava

Postavení prezidenta republiky (dále jen „prezident“) v ústavním systému České republiky, včetně způsobu jeho volby, upravuje především ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“), a to v rámci úpravy moci výkonné podle hlavy třetí. Prezident je hlavou státu. Prezident není z výkonu své funkce odpovědný a úřadu se ujímá složením slibu. Tato úprava v zásadě odpovídá dosavadní ústavní tradici, neboť navazuje na úpravu postavení prezidenta podle Ústavní listiny z roku 1920.

Volební období prezidenta trvá podle Ústavy pět let a začíná dnem složení slibu.

Prezidenta volí Parlament České republiky na společné schůzi obou komor. Volba prezidenta a otázky s ní související jsou upraveny v čl. 56 až 58 Ústavy. Volba se koná v posledních 30 dnech volebního období úřadujícího prezidenta. Uvolní-li se úřad prezidenta, koná se volba do 30 dnů.

Prezidentem může být zvolen občan, který je volitelný do Senátu. Nikdo nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou.

Navrhnout kandidáta je oprávněno nejméně deset poslanců nebo deset senátorů. Prezidentem je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů.

Nezíská-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a všech senátorů, koná se do čtrnácti dnů druhé kolo volby, do druhého kola postupuje kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, a kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Senátu. Je-li více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, nebo více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Senátu, sečtou se hlasy odevzdané pro ně v obou komorách. Do druhého kola pak postupuje kandidát, který takto získal nejvyšší počet hlasů. Zvolen je kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců i nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů.

Nebyl-li prezident zvolen ani ve druhém kole, koná se do čtrnácti dnů třetí kolo volby, v němž je zvolen ten z kandidátů druhého kola, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců a senátorů. Nebyl-li prezident zvolen ani ve třetím kole, konají se nové volby.

Podrobnosti o volbě prezidenta v návaznosti na úpravu obsaženou v Ústavě stanoví čl. 2 Volebního řádu pro volby konané Poslaneckou sněmovnou a pro nominace vyžadující souhlas Poslanecké sněmovny, který je přílohou č. 2 k zákonu č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů. Zde je upravena jednak volba prezidenta tajným hlasováním, jednak volba hlasováním veřejným.

Prezident skládá slib do rukou předsedy Poslanecké sněmovny na společné schůzi obou komor, kterou svolá předseda Sněmovny do 30 dnů po zvolení prezidenta.

Prezident nestojí jako hlava státu v čele výkonné moci, neboť postavení jejího vrcholného orgánu svěruje Ústava vládě. Tato koncepce odpovídá standardnímu postavení prezidenta v republice parlamentního typu.

Navrhovaná právní úprava – zavedení institutu přímé volby prezidenta

Hlavním záměrem předloženého návrhu novely ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (dále jen „Ústava“), je zavedení přímé volby hlavy státu občany České republiky. Tento úkol je součástí Programového prohlášení vlády. Jeho realizací dojde k prohloubení účasti občanů na správě věcí veřejných jejich přímým rozhodováním o obsazení úřadu prezidenta. Přímou volbu hlavy státu si dlouhodobě přeje podle výsledků průzkumů veřejného mínění většina občanů České republiky. Zavedením přímé volby prezidenta není dotčen čl. 57 odst. 2 Ústavy, který stanoví, že nikdo nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou. Nepředpokládá se tedy, že zavedení nového způsobu volby povede ke zvolení kandidáta, který před zavedením přímé volby prezidenta již vyčerpal svá dvě funkční období.

Zavedení přímé volby prezidenta představuje zásah do tradičního pojetí volby prezidenta a posílení prvků přímé demokracie na úkor demokracie zastupitelské.

Vyžaduje i změnu souvisejících úprav obsažených v zákoně č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů a v zákoně č. 150/2002 Sb., soudním řádu správním, ve znění pozdějších předpisů.

Současně bude nutné přijmout samostatný zákon o způsobu přímé volby prezidenta, který bude podrobně upravovat průběh a organizačně technické zajištění volby prezidenta.

V řadě demokratických států Evropy a světa je prezident volen přímo občany, a to i v zemích, jejichž ústavní zřízení je uspořádáno ve formě parlamentní republiky. K takovým státům patří např. Rakousko, Irsko, Island, Finsko a Portugalsko. Ve střední a východní Evropě došlo od počátku 90. let 20. století k zavedení přímé volby prezidenta v naprosté většině států, např. na Slovensku, v Polsku, v Litvě, ve Slovinsku, v Chorvatsku, v Rumunsku a v Bulharsku.

Předkládaný návrh nemění, v souladu s usnesením vlády č. 831 ze dne 2. července 2008, rozsah stávajících pravomocí prezidenta republiky a zachovává dosavadní model zavedený Ústavou.

V sousedních státech (Slovensko, Rakousko a Polsko) má prezident obdobný rozsah pravomocí jako prezident v České republice.

Volební procedura je navržena ve třech variantách, a to jako jednokolový systém (varianta I), dvoukolový systém (varianta II) a tříkolový systém (varianta III). Společné mají všechny tři varianty zejména to, že navrhovateli kandidáta jsou vždy občané podpoření peticí podepsanou nejméně 20 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta. Varianta

třetí pak právo navrhnout kandidáty navíc přiznává skupině 20 poslanců a 10 senátorů. Shodně je ve všech variantách řešena situace, kdy se kandidát své kandidatury vzdá, zemře, nebo u něj dojde ke ztrátě volitelnosti.

Snaze zvolit výraznou a kvalitní osobnost odpovídá jednokolový většinový volební systém, neboť při jeho realizaci je mnohem méně uplatněno tzv. negativní hlasování. Princip negativního hlasování se v zásadě uplatňuje u dvoukolových většinových volebních systémů, kdy do druhého kola postupuje pouze omezený počet nejúspěšnějších kandidátů (nejčastěji první dva) a vítězí ten, který získá absolutní většinu odevzdaných platných hlasů. Legitimita kandidáta zvoleného v jednokolovém systému je dána též stanovením minimálního počtu platných odevzdaných hlasů ve výši 12,5 %. Vzhledem k této skutečnosti se však zvyšuje riziko nezvolení prezidenta a opakování voleb. Toto riziko je minimalizováno ve vícekolových systémech navržených ve variantách II a III. U varianty II je třeba odkázat na obdobnou volbu prezidenta ve Francii, která funguje již od roku 1958. Je upravena zejména v čl. 6 a 7 Ústavy Francouzské republiky ze dne 4. října 1958. Článek 6 stanoví, že prezident republiky je volen na sedm let všeobecnými přímými volbami. První odstavec čl. 7 zní :

„Prezident republiky je zvolen absolutní většinou odevzdaných hlasů. Není-li dosaženo absolutní většiny v prvním kole hlasování, koná se 14. den po prvním kole druhé kolo. Mohou se ho zúčastnit jen dva kandidáti, kteří po eventuálním odstoupení úspěšnějších kandidátů získali největší počet hlasů v prvním kole...“

Návrh novely Ústavy svěruje právo navrhnout kandidáty na prezidenta vymezené skupině poslanců nebo senátorů (pouze varianta III), ale především je toto oprávnění svěřeno přímo občanovi (varianta I, II, III), podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 20 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta. Navržených 20 000 by mělo zamezit a deklarovat dostatečně silného kandidáta a zamezit nadměrnému užívání tohoto práva.

2. Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, slučitelnost s právem Evropské unie

Návrh ústavního zákona je v souladu s principy ústavního pořádku České republiky a nedotýká se podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy).

Navrhovaná úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami ani s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva.

Předložený návrh není rovněž v rozporu se závazky, vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, zejména se Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii, s obecnými zásadami práva Evropské unie nebo s judikaturou Evropského soudního dvora.

3. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky

Finanční nároky na státní rozpočet spojené s organizací přímé volby prezidenta lze očekávat přibližně ve stejné výši jako při volbách do Poslanecké sněmovny. V případě konání druhého a třetího kola by byly náklady přibližně dvojnásobné.

Jako příklad lze uvést ukazatele kapitoly Ministerstva vnitra státního rozpočtu na rok 2006 Závěrečný účet kapitoly 314 - Ministerstvo vnitra za rok 2006, která zahrnují Průvodní zprávu k návrhu závěrečného účtu kapitoly 314 – Ministerstvo vnitra za rok 2006, která obsahuje přehlednou tabulku nákladů na volby konané v roce 2006.

„ Tabulka

v tis. Kč

	Uvolněno z VPS	Čerpáno bez převodu do RF	Převod do RF	Čerpání včetně převodu do RF
volby do Poslanecké sněmovny PČR	79 386	66 914	7 029	73 943
volby do Senátu	29 911	35 352	0	35 352
volby do zastupitelstev obcí	66 235	65 716	519	66 235
Celkem	175 532	167 982	7 548	175 530

Z nevyčerpaných zbývajících prostředků ve výši 7 550 tis. Kč byla částka:

- 7 548 tis. Kč ke konci roku 2006 převedena do rezervního fondu
- 2 tis. Kč nebyla dočerpána.

Cestou MF byly poukázány k zajištění uvedených voleb do rozpočtů magistrátních měst, krajských úřadů, pověřených obecních úřadů a obcí prostředky ve výši **673 815 tis. Kč**.

Na referendum o Evropské ústavě (MV, policie, územní samosprávné celky) bylo počítáno s nutnými finanční prostředky ve výši 180 000 tis. Kč. (Tyto volby se neuskutečnily)“

4. Předpokládané sociální dopady a dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

5. Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na rovné postavení mužů a žen.

6. Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace (RIA)

Jedná se o návrh právní úpravy, jejímž obsahem jsou pouze změny procesního a technického charakteru nemající dopad na věcnou stránku řešeného problému, není třeba toto hodnocení vypracovávat, neboť se na ni vztahuje výjimka uvedená v čl. 3 Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace.

Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1 (čl. 54 odst. 2)

Záměrem návrhu je prohloubit účast občanů na rozhodování o věcech veřejných. Prezident je ústavním orgánem systematicky zařazeným do rámce moci výkonné. Současně je hlavou státu a jeho reprezentantem v rovině vnitropolitické i mezinárodní. Je proto namístě, v souladu s převládajícím názorem veřejnosti, zavést přímou volbu prezidenta občany České republiky.

K bodu 2 (čl. 56)

Navržené základní principy volebního práva pro volbu prezidenta se shodují s principy voleb do Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky a do zastupitelstev územních samosprávných celků.

(8) Stanovená lhůta 90 dnů pro vyhlášení volby prezidenta, tak aby se první kolo voleb uskutečnilo v posledních 60 dnech funkčního období úřadujícího prezidenta, nejpozději však 14 dnů před uplynutím funkčního období prezidenta. Uvedené lhůty jsou nastaveny tak, aby byl zajištěn dostatečný časový prostor pro organizačně technické zabezpečení volby prezidenta a předešlo se riziku prázdného prezidentského úřadu. V případě, že se uvolní úřad prezidenta v průběhu funkčního období prezidenta, vyhlásí se volba prezidenta do 7 dnů, aby se první kolo volby uskutečnilo nejdříve za 90 dnů a nejpozději za 120 dnů ode dne vyhlášení volby prezidenta.

K bodu 3 (čl. 58)

Právo navrhopvat kandidáty je upraveno v jednotlivých variantách odlišně. Podle varianty I a II toto právo již nemá nejméně 20 poslanců nebo 10 senátorů (varianta III), ale svěřuje se občanům České republiky starším 18 let. Podmínkou kandidatury je petice podepsaná alespoň 20 000 občany České republiky, kteří podporují kandidaturu tohoto kandidáta. Podle varianty III může navrhopvat osobu kandidáta nejméně 20 poslanců nebo 10 senátorů a občané České republiky s aktivním volebním právem. Počet občanů potřebných pro petici je zvolen tak, aby tato petice nebyla, ve srovnání s právem poslanců a senátorů, překážkou pro uplatnění práva občana, který není členem Parlamentu, navrhopvat kandidáta na úřad prezidenta republiky a současně zamezila nadměrnému užívání tohoto práva

V tomto článku jsou dále upravena rámcově pravidla přímé volby. Předpokládá se přijetí zvláštního zákona o volbě prezidenta republiky, ve kterém by se stanovila konkrétnější volební pravidla jako např. způsob vyhlásování přímé volby prezidenta republiky, postup při podávání návrhů na kandidáty, volební orgány, hlasovací lístky, soudní přezkum voleb atd.

K bodu 4 až 7 (čl. 62, 66, 87)

Ustanovení o druzích řízení před Ústavním soudem se doplňuje o nové řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci platnosti volby prezidenta republiky. Řízení

o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci platnosti volby prezidenta republiky bude upraveno novelou zákona o Ústavním soudu. Řízení v prvním stupni bude upraveno novelou soudního řádu správního, neboť v prvním stupni bude rozhodovat ve věci platnosti volby prezidenta Nejvyšší správní soud.

Nahrazení dosavadního písmene l) a vypuštění písmene m) jsou pouze legislativními úpravami ústavního textu, neboť pravomoc Ústavního soudu rozhodovat v těchto řízeních již nemůže být uplatněna.

K čl. II

Účinnost ústavní novely se navrhuje stanovit variantně.

Varianta I předpokládá, že novela ústavního zákona nabude účinnosti pevně stanoveným datem, a to 1. července 2010. Stanovené datum nabytí účinnosti předpokládá dostatečnou legisvakanční lhůtu, a to zejména pro přijetí volebního zákona ke způsobu přímé volby prezidenta.

Varianta II vychází z nutnosti přijetí volebního zákona ke způsobu přímé volby prezidenta a účinnost navrhované novely je tak vázána na účinnost tohoto zákona.

V případě vyčerpání prezidentova celého funkčního období by měl být další prezident volen přímo v roce 2013.

NÁVRH USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne   č.

k návrhu ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů

V l á d a

I. s c h v a l u j e návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, ve variantě .....s úpravami podle připomínek obsažených ve stanovisku předsedy Legislativní rady vlády a s úpravou podle připomínek vlády;

II. u k l á d á ministrovi spravedlnosti vypracovat konečné znění vládního návrhu ústavního zákona podle bodu I tohoto usnesení;

III. p o v ě ř u j e

1. předsedu vlády předložit vládní návrh ústavního zákona podle bodu I a II tohoto usnesení předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky k dalšímu projednání,

2. ministra spravedlnosti, aby odůvodnil vládní návrh ústavního zákona v Parlamentu České republiky,

3. ministra spravedlnosti, aby odůvodnil vládní návrh ústavního zákona ve výborech Parlamentu České republiky.

IV. u k l á d á ministrovi vnitra a předsedovi Českého statistického úřadu ve spolupráci s ministrem spravedlnosti zpracovat a předložit vládě do 31. ledna 2009 návrh zákona o přímé volbě prezidenta České republiky.

Provedou:

předseda vlády,

ministři spravedlnosti,

vnitra,

předseda Českého statistického úřadu

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Hlavním záměrem předloženého návrhu novely ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (dále jen „Ústava“), je

zavedení institutu přímé volby prezidenta občany České republiky do ústavního pořádku České republiky. Tento úkol je součástí Programového prohlášení vlády.

Ministru spravedlnosti bylo vypracování návrhu uloženo usnesením vlády č. 831 ze dne 2. července 2008 k poslaneckému návrhu ústavního zákona o referendu o přímé volbě prezidenta republiky a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (sněmovní tisk č. 524). Přijetím novely ústavního zákona dojde k prohloubení účasti občanů na správě věcí veřejných jejich přímým rozhodováním o obsazení úřadu prezidenta republiky. Přímou volbu prezidenta si dlouhodobě přeje podle výsledků průzkumů veřejného mínění většina občanů České republiky.

Zavedení přímé volby prezidenta představuje zásah do tradičního pojetí volby prezidenta a posílení prvků přímé demokracie na úkor demokracie zastupitelské.

Vyžaduje i změnu souvisejících úprav obsažených v zákoně č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů a v zákoně č. 150/2002 Sb., soudním řádu správním, ve znění pozdějších předpisů.

Současně bude nutné přijmout samostatný zákon o způsobu přímé volby prezidenta, který bude podrobně upravovat průběh a organizačně technické zajištění volby prezidenta.

Volební procedura pro zvolení hlavy státu, prezidenta České republiky, je navržena ve třech variantách, a to jako jednokolový systém (varianta I), dvoukolový systém (varianta II) a tříkolový systém (varianta III). Společně mají všechny tři varianty zejména to, že navrhovateli kandidáta jsou vždy občané podpoření peticí podepsanou nejméně 20 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta. Varianta třetí pak právo navrhopvat kandidáty navíc přiznává skupině 20 poslanců a 10 senátorů. Shodně je ve všech variantách řešena situace, kdy se kandidát své kandidatury vzdá, zemře, nebo u něj dojde ke ztrátě volitelnosti.

Snaze zvolit výraznou a kvalitní osobnost odpovídá jednokolový většinový volební systém, neboť při jeho realizaci je mnohem méně uplatněno tzv. negativní hlasování. Legitimita kandidáta zvoleného v jednokolovém systému je dána též stanovením minimálního počtu platných odevzdaných hlasů ve výši 12,5 %. Vzhledem k této skutečnosti se však zvyšuje riziko nezvolení prezidenta a opakování voleb. Toto riziko je minimalizováno ve vícekolových systémech navržených ve variantách II a III.

Právo navrhopvat kandidáty na prezidenta republiky je svěřeno 20 poslancům, 10 senátorům (varianta III), ale zejména přímo občanům, u nichž byla zvolena hranice jako nejmenšího počtu navrhovatelů 20 000 oprávněných voličů, která nepředstavuje překážku pro realizaci tohoto práva a zároveň zamezuje nadměrnému užívání tohoto práva.

V řadě demokratických států Evropy a světa je prezident volen přímo občany, a to i v zemích, jejichž ústavní zřízení je uspořádáno ve formě parlamentní republiky. K takovým státům patří např. Rakousko, Irsko, Island, Finsko a Portugalsko. Ve střední a východní Evropě došlo od počátku 90. let 20. století k zavedení přímé volby prezidenta v naprosté většině států, např. na Slovensku, v Polsku, v Litvě, ve Slovinsku, v Chorvatsku, v Rumunsku a v Bulharsku.

Předkládaný návrh **nemění rozsah pravomocí prezidenta republiky** a zachovává model zavedený Ústavou. V sousedních státech (Slovensko, Rakousko a Polsko) má prezident obdobný rozsah pravomocí jako hlava státu podle české Ústavy.

Vypořádání připomínek k návrhu nové právní úpravy se uskutečnilo dne 27. srpna 2008. Při hodnocení výsledků připomínkového řízení bylo zjištěno, že připomínkovými místy je preferována varianta III (celkem 9 připomínkových míst), dále varianta II (celkem 5 připomínkových míst), nejmenší počet zastánců má varianta I (celkem 3 připomínková místa).

Většině zásadních připomínek bylo vyhověno, případně byly vysvětleny důvody úpravy. Legislativně technické připomínky byly vesměs akceptovány a zapracovány. Nevypořádaná zůstala pouze zásadní připomínka Kanceláře prezidenta republiky, která v případě zavedení přímé volby prezidenta republiky trvá na změně jeho kompetencí, tudíž i celé Ústavy. Tyto požadavky se však vymykají zadání, které bylo uloženo ministru spravedlnosti shora uvedeným usnesením vlády České republiky č. 831 ze dne 2. července 2008.

Návrh je proto vládě České republiky předkládán, vyjma rozporu s Kanceláří prezidenta republiky, jejíž připomínka jde nad rámec úkolu uloženého usnesením vlády, bez rozporu.

VYPOŘÁDÁNÍ PŘIPOMÍNEK K MATERIÁLU S NÁZVEM:

Část materiálu: V.

Návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů

Dle Jednacího řádu vlády byl materiál rozeslán do meziresortního připomínkového řízení dopisem ministra spravedlnosti dne 1. srpna 2008, s termínem dodání stanovisek do 28. srpna 2008. Vyhodnocení tohoto řízení je uvedeno v následující tabulce:

Připomínky k I. expedici z 1. 8. 2008 jsou vyznačeny kurzívou.

Resort		Vypořádání
Ministerstvo dopravy	<p>1. Do článku 58 odst. 1 navrhuji u všech variant (I až III) doplnit podmínku, že kandidát na prezidenta navržený podle čl. 58 odst. 1 musí svoji kandidaturu před samotným konáním volby výslovně přijmout.</p> <p>2. V článku 58 odst. 2 je třeba u varianty III doplnit, že daný odstavec se vztahuje k prvnímu kolu volby (např. „V prvním kole volby je zvolen kandidát, který ...“), neboť z předloženého znění není daný fakt patrný. Analogicky navrhuje upravit i odstavcích 5 a 6 ve vztahu k druhému a třetímu kolu volby.</p> <p>3. Obecně je třeba uvést, že komplexní posouzení navrhované úpravy není možné, neboť současně s novelou Ústavy nejsou předloženy návrhy navazujících právních úprav – tj. zákona upravujícího způsob volby prezidenta a jednacího řádu obou komor Parlamentu.</p> <p>4. Dále vzhledem k tomu, že návrh neobsahuje zprávu o hodnocení dopadů regulace (RIA), je třeba v bodu 3 obecně části důvodové zprávy konkrétně vyčíslit náklady spojené s přímou volbou prezidenta</p>	<p>Podmínka bude stanovena v zákoně o způsobu přímé volby prezidenta republiky.</p> <p>Akceptováno, doplněno.</p> <p>Usnesení vlády České republiky č. 831 ze dne 2. 7. 2008 ukládá pouze předložení novely ústavního zákona.</p> <p>Vyčíslení nákladů bude uvedeno až v důvodové zprávě k zákonu o způsobu přímé volby prezidenta republiky. Vlastní změna ústavního zákona je normou procesního charakteru.</p>

	<p>republiky.</p> <p>5. Co se týče variantního řešení, vzhledem k historickým souvislostem a tradici parlamentního charakteru České republiky doporučuji zvolit variantu III. Nedoporučuji volbu varianty I, která v případě stejného počtu hlasů v opakované volbě určí prezidenta republiky losem. Také minimální hranice počtu odevzdaných platných hlasů v prvním kole, která je v dané variantě stanovena na 12,5 %, se jeví pro zvolení prezidenta republiky jako příliš nízká – při tradičně nízké volební účasti voličů v České republice by při realizaci daného návrhu byla výrazně narušena legitimita volby prezidenta republiky.</p>	
<p>Ministerstvo o financích</p>	<p><i>Považuji za nezbytné, aby v důvodové zprávě v obecné části v bodu 4 byly konkrétně vyčísleny náklady spojené s přímou volbou prezidenta republiky.</i></p> <p><i>Dávám ke zvážení, aby v bodu 3 v nově navrhovaném článku 58 odst. 1 bylo upřesněno, do kdy musí občan dosáhnout věku 18 let, aby měl právo podepsat petici (v den sepsání petice a založení podpisových archů, anebo až v den podpisu petičního archu).</i></p> <p><i>Dále doporučuji rozšíření článku 58 o podmínku, že kandidát na prezidenta musí svoji kandidaturu výslovně přijmout.</i></p> <p><i>Zároveň konstatuji, že pro komplexní posouzení navrhované úpravy by bylo vhodnější, kdyby byly současně s novelou Ústavy předkládány i návrhy navazujících právních úprav – tj. zákona upravujícího způsob volby prezidenta a novel jednacích řádů obou komor Parlamentu.</i></p> <p>Pro stanovení způsobu přímé volby prezidenta je třeba přijmout politické rozhodnutí. Z hlediska ekonomického se jeví nejvhodnější varianta I, popřípadě varianta II. Variantu I však činí poněkud problematickou nízký mandát prezidenta, a to především v případě, že by došlo ke kombinaci nízké volební účasti a pouze mírného překonání hranice 12,5%.</p> <p>Zároveň konstatuji, že považuji za potřebné, aby v důvodové zprávě v obecné části v bodu 3 byly konkrétně vyčísleny náklady spojené s přímou volbou prezidenta republiky, a to pro každou ze tří variant.</p>	<p>Vysvětleno. Vyčíslení nákladů bude uvedeno až v důvodové zprávě k zákonu o způsobu přímé volby prezidenta republiky. Vlastní změna ústavního zákona je normou procesního charakteru.</p> <p>Platná Ústava má stejné ustanovení.</p> <p>Vysvětleno.</p> <p>Vysvětleno. Usnesení vlády České republiky č. 831 ze dne 2. 7. 2008 ukládá pouze předložení novely ústavního zákona.</p> <p>Viz vysvětlení shora.</p>

<p>Ministerstvo kultury</p>	<p><u>Obecně</u> Považujeme za žádoucí, aby byl návrh doplněn o návrh zákona o způsobu volby prezidenta republiky a návrh souvisejícího změnového zákona, který by novelizoval zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, zákon o jednacím řádu Senátu a zákon o Ústavním soudu.</p> <p><u>K VARIANTĚ I</u> Doporučujeme doplnit postup pro případ, kdy ani jeden z kandidátů nezíská 12,5 % hlasů.</p> <p><u>K VARIANTĚ III</u> <u>K § 58 odst. 1</u> Není zřejmé, proč je v této variantě použita formulace „občan České republiky, který dosáhl věku 18 let“, zatímco v ostatních variantách se používá formulace „občané České republiky starší 18 let“.</p> <p><u>K § 58 odst. 7</u> Vynětí „prováděcího zákona“ z režimu čl. 40 považujeme za neodůvodněné a odporující principu silnější rigidity volebních zákonů.</p>	<p>Usnesení vlády České republiky č. 831 ze dne 2. 7. 2008 ukládá pouze předložení novely ústavního zákona.</p> <p>Bylo sjednoceno.</p> <p>Akceptováno, vyhověno.</p>
<p>Ministerstvo obrany</p>	<p>Bez připomínek. Preferuje variantu III.</p>	
<p>Ministerstvo práce a sociálních věcí</p>		
<p>Ministerstvo pro místní rozvoj</p>	<p>Neuplatňuje zásadní připomínky; při dalších legislativních pracích doporučuje využít variantu III.</p>	
<p>Ministerstvo průmyslu a obchodu</p>	<p style="text-align: center;">Zásadní</p> <p>připomínka Obecně k návrhu zákona:</p> <p>1. Předložený materiál neobsahuje návrhy navazujících právních úprav – tj. návrh zákona, který bude podrobně upravovat průběh a organizačně technické zajištění volby prezidenta republiky a změnový zákon s úpravami souvisejících právních předpisů. Domníváme se, že tyto zákony by měly být doplněny a předloženy současně s tímto návrhem, aby mohla být problematika přímé volby prezidenta posouzena komplexně.</p>	<p>Viz usnesení vlády č. 831 ze dne 2. července 2008.</p>

<p>2. Upozorňujeme, že návrh nestanoví kvórum pro účast voličů podmiňující platnost výsledků voleb. Ani z důvodové zprávy není zřejmé, zda je to úmysl předkladatele, nebo zda tato úprava bude zařazena do prováděcího zákona. Doporučujeme v tomto smyslu dopracovat důvodovou zprávu.</p> <p>3. Doporučujeme rovněž zvážit úpravu, kdo by v případě rozpuštění Poslanecké sněmovny (není tedy předseda Poslanecké sněmovny) vyhlásil volbu prezidenta Republiky (např. při náhlém uvolnění úřadu prezidenta republiky). V případě rozpuštění Poslanecké sněmovny by mohl vyhlásit volbu prezidenta republiky např. předseda Senátu.</p> <p>K jednotlivým novelizačním bodům:</p> <p><u>K bodu 2:</u> Doporučujeme prodloužit lhůtu pro vyhlášení voleb v případě náhlého uvolnění úřadu prezidenta republiky z 90 dnů na např. 120 dnů, neboť z hlediska organizačně technického zabezpečení přímé volby prezidenta republiky by mohlo činit problémy stihnout konání voleb do 90 dnů, za ne zcela standardní situace, jako je náhlé uvolnění úřadu prezidenta.</p> <p>K jednotlivým variantám čl. 58:</p> <p>- <u>K variantě I</u> - vzhledem k tomu, že tato varianta počítá s podmínkou, že zvolen je kandidát, který získá nejvíce odevzdaných platných hlasů, nejméně však 12,5 %, může nastat situace, kdy nebude zvolen žádný kandidát a volba se budou muset opakovat (a není vyloučeno, že volba dopadne stejně).</p> <p>- <u>K variantě II</u> - může dojít k tomu, že v druhém kole volby budou mít stejný počet hlasů kandidáti, kteří získali rovněž stejný počet hlasů i v prvním kole a volba by se musela opakovat.</p> <p>- <u>K variantě III</u> – v případě konání</p>	<p>Podmínka bude doplněna v zákoně o způsobu přímé volby prezidenta republiky.</p>
--	--

	<p>všech tří kol volby, bude tato varianta finančně nejnáročnější. 10 000 podpisů pod peticí s návrhem kandidáta na prezidenta považujeme za nedostačující a doporučujeme navýšit počet podpisů na min. 15 000-20 000. Vzhledem k tomu, že je tato varianta prezentovaná jako tříkolová, doporučujeme do čl. 58 odstavec 2 uvést „V prvním kole je zvolen...“ odstavec 5 uvést „V druhém kole je zvolen...“ odstavec 6 větu druhou uvést „V třetím kole je zvolen...“. V čl. 58 odst. 7 - V navrhovaném znění Čl. 58 odst. 7 se počítá s tím, že se pro přijetí prováděcího zákona o přímé volbě prezidenta nepoužije čl. 40 Ústavy. Vzhledem k tomu, že se jedná o období dalších volebních zákonů, které jsou podle tohoto ustanovení schvalovány, není zřejmé (ani v důvodové zprávě řádně odůvodněno) proč by v tomto případě mělo být použití čl. 40 Ústavy vyloučeno.</p> <p><u>K variantám I, II, III</u> - Ani jedna z předložených variant neobsahuje podmínku „souhlasu“ se zvolením prezidentem. Doporučujeme do textu čl. 58 zapracovat formulaci, zvolen je kandidát, který získal..., a se svým zvolením souhlasí.</p> <p>Je zřejmé, že výsledná volba varianty řešení přímé volby prezidenta republiky bude výsledkem politického uvážení, po prostudování jednotlivých variant řešení se přikláníme spíše k méně finančně náročným variantám I a II.</p> <p>Závěr</p> <p>Výše uvedené připomínky jsou doporučující povahy.</p>	
<p>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</p>	<p>1. Nedoporučujeme variantu č. I.</p> <p>2. Obě další varianty, tedy č. II. a č. III., jsou prakticky rovnocenné a je možné souhlasit s oběma. Vzhledem ke snížení kvora počtu občanů - podporovatelů z 20 000 na 10 000 u varianty č. III doporučujeme více tuto variantu.</p>	

Ministers tvo vnitra	<p><u>Obecné připomínky:</u></p> <p>Je nepochybné, že přímo volený prezident získává větší legitimitu než prezident volený nepřímo. Není proto náhodou, že v modelovém ústavním režimu prezidentském (ve kterém je prezident v podstatě výlučným představitelem výkonné moci) je prezident volen lidem, zatímco v ústavním režimu parlamentním (ve kterém hlava státu nehraje rozhodující úlohu při správě země) je volen zákonodárným sborem. Lze jistě najít příklady zemí, ve kterých je prezident volen přímo, přestože jeho postavení je poměrně slabé, aniž by přitom docházelo k ústavně nežádoucímu pnutí mezi nejvyššími ústavními orgány, nicméně praxe napovídá, že v zemích parlamentního systému s přímo voleným prezidentem častěji dochází k rozporům mezi hlavou státu a parlamentní většinou, zejména při diskrepanci v politické orientaci (např. současné Polsko, Rumunsko, po vstupu do EU vznikaly spory týkající se reprezentování státu v EU i v Rakousku).</p> <p>Pouhým srovnáním postavení přímo i nepřímo volených prezidentů ve středoevropském prostoru i v Evropě obecně lze dojít k závěru, že zavedení přímé volby prezidenta v ČR při zachování stávajících pravomocí by neznamenal nějakou výraznou výchylku oproti srovnatelným ústavním systémům; naopak český prezident je oproti jiným nepřímo voleným prezidentům v řadě ohledů poměrně silný (a snad může v lecčems dokonce konkurovat i prezidentům voleným přímo), a proto by zavedení přímé volby mohlo být chápáno i jako určité logické završení dlouhodobě přetrvávající ústavní praxe. Na druhou stranu právě toto specifické postavení českého prezidenta (dané tradicí a historickým vývojem, jakož i osobami držitelů úřadu, a spíše již méně samotným ústavním textem) by při zavedení přímé volby zřejmě vedlo k posílení nežádoucí tendence k emancipaci hlavy státu vůči parlamentní většině, která již nyní vede</p>	<p>Všem zásadním připomínkám bylo vyhověno.</p> <p>Doporučení nebylo akceptováno.</p>
---------------------------------	--	---

k častým ústavním sporům mezi nejvyššími ústavními orgány (zejména mezi prezidentem a vládou).

Má-li tedy dojít k zavedení přímé volby, pak by to mělo být reflektováno i posílením prezidentských pravomocí způsobem, který by odpovídal vyšší legitimitě přímo voleného prezidenta (zvýšené pravomoci by měly prezidentovi umožnit realizovat jeho politické záměry tak, aby mohl naplňovat očekávání, která do něj voliči při volbách vkládají). Není-li cílem postavení prezidenta posilovat, pak zavedení přímé volby podle našeho názoru nemá valného smyslu.

2. Doporučujeme zvážit možnost prodloužení prezidentova volebního období. Tato změna v souvislosti se zavedením přímé volby nutná není, ovšem z praktických důvodů by bylo možné uvažovat o prodloužení prezidentova mandátu např. na 7 let, aby občané nebyli nuceni chodit k nejrůznějším volbám až příliš často (je to zřejmě jedna z příčin ochabujícího zájmu o volby obecně).

3. Žádoucí by ovšem bylo zakotvit prvorepublikové pravidlo, že dosavadní prezident zůstává v úřadě, dokud se úřadu neujme prezident nový. Pomineme-li obecně nežádoucí dopady neobsazeného nejvyššího postu, především skončí-li prezidentovo volební období v „nevhodnou“ dobu (v době krizového stavu apod.), lze soudit, že právě přímá volba ospravedlňuje takové eventuální „prodloužení“ prezidentova volebního období, neboť případné soudní spory o platnost voleb, které mohou vyústit i v opakování voleb, jakož i celkově časově náročnější volební procedura (včetně možného konání tří kol a dokonce nových voleb při rovnosti

Vyhověno.

<p>hlasů), zvyšují pravděpodobnost, že prezidentovi „vyprší“ mandát dříve, než se rozhodne o jeho nástupci (zvláště v případě, že by nakonec byl zvolen stávající prezident, by se předešlo trapné situaci jeho „vystěhování z Hradu“ a opětovného nastěhování např. po opakovaných volbách). Rovněž by se staly z převážné části bezpředmětnými spory, o které půlnoci vlastně prezident v úřadě skončil či kdy má být nově zvolený prezident inaugurován, aby nenastalo období bez prezidenta (nově by docházelo k plynulému přechodu úřadu bez jediné minuty prodlevy).</p>	<p>Vyhověno.</p>
<p>4. Pokud jde o návrh jednotlivých variant samotného systému volby prezidenta, lze k nim obecně říci, že se mezi sebou liší tím, kdo je oprávněn navrhnout kandidáta na úřad prezidenta, zda je kandidát v prvním kole zvolen relativní či absolutní většinou, počtem možných kol, ve kterých volba probíhá, a možností použití losu. Ačkoli se na první pohled jedná o technická pravidla přímé volby prezidenta republiky, budou tato ustanovení nepochybně předmětem politické debaty a politického posouzení.</p> <p>Z hlediska věcné působnosti Ministerstva vnitra uvádíme k jednotlivým variantám připomínky níže (viz Připomínky k jednotlivým ustanovením).</p>	<p>Vyhověno.</p>
<p>5. V souvislosti se zrušením (nahrazením) obsoletních ustanovení čl. 87 odst. 1 písm. l) a m) Ústavy upozorňujeme, že obdobně obsoletní ustanovení je obsaženo v jejím čl. 62 písm. l), resp. čl. 66. Pokud mají být z Ústavy odstraněny pozůstatky po referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii, mělo by se tak učinit důsledně. Pokud by se již z toho důvodu zasahovalo do čl. 66, bylo by žádoucí opravit přechod pravomocí na předsedu vlády a předsedu Poslanecké sněmovny, resp. Senátu. Ustanovení by mělo být</p>	<p>Vyhověno.</p>

<p>koncipováno tak, aby přecházely pouze pravomoci nezbytné (např. vyhlášení voleb, jmenování a odvolávání vlády a jejích členů, zastupování státu navenek), zatímco pravomoci ostatní by nepřecházely, neboť není nezbytně nutné ani vhodné, aby při neobsazení prezidentského úřadu různé reprezentativní funkce za prezidenta někdo vykonával (např. udílení milostí, amnestií, státních vyznamenání). Současná Ústava toto rozlišení příliš vhodně nečiní (zejména palčivým problémem se může stát nemožnost vyhlášovat volby do Parlamentu).</p> <p>6. V některých ustanoveních návrhu se hovoří o „volbách“ prezidenta republiky v množném čísle (např. Čl. 54 odst. 2, Čl. 56 odst. 3 druhá část první věty, Čl. 58 odst. 6 VARIANTY I, Čl. 58 odst. 7 VARIANTY II a III), v jiných ustanoveních se naopak používá jednotné číslo „volba“ prezidenta republiky (např. Čl. 56 odst. 1, Čl. 56 odst. 3 první část první věty, Čl. 58 odst. 3 VARIANTY I, Čl. 58 odst. 2, 4 a 5 VARIANTY II a Čl. 58 odst. 3, 5 a 6 VARIANTY III). Tento pojem by bylo vhodné sjednotit a používat např. jen jednotné číslo.</p> <p><u>K návrhu usnesení vlády:</u></p> <p>1. Návrhem se ukládá ministru vnitra předložit vládě do konce ledna 2009 návrh prováděcího zákona. Dle našeho názoru příprava prováděcího zákona vyžaduje detailní promyšlení všech podrobností přípravy, organizace a provedení přímé volby prezidenta republiky (postup při navrhování kandidátů, registrace, zjišťování výsledků voleb, soudní přezkum) a vyžádá si novelizaci některých souvisejících zákonů. Domníváme se i s ohledem na časový prostor pro provedení hodnocení dopadů regulace, že lhůta pro předložení návrhu zákona vládě</p>	<p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p>
---	--

<p>je reálná jen při zkrácení všech lhůt pro legislativní proces a vypuštění vypracování věcného záměru zákona.</p> <p>Požadujeme, aby konkrétní datum bylo nahrazeno lhůtou počínající běžet okamžikem dokončení určité fáze legislativního procesu v Parlamentu, nejlépe schválením návrhu v Poslanecké sněmovně. Vzhledem k tomu, že lze jen těžko odhadnout osud předkládané novely Ústavy, jakož i délku jejího projednávání, a není ani jisté, v jaké podobě nakonec přímá volba projde (např. volební systém může být předmětem politických diskuzí), nejeví se jako účelné předkládat prováděcí zákon takto brzy po předložení návrhu do Poslanecké sněmovny – může se snadno stát, že návrh prováděcího zákona při projednávání v Poslanecké sněmovně navrhovaný ústavní zákon „doběhne“ a bude stejně nutné vyčkat na osud novely Ústavy (a případně návrh přepracovat v závislosti na schválený typ volebního systému – k tomu by mělo dojít na půdě exekutivy, nikoliv pozměňovacím návrhem v Parlamentu).</p> <p>Situace by mohla být snadno řešena dostatečnou a přitom nikoliv konkrétně určenou legisvakancí (např. 6 měsíců od vyhlášení), což by mělo poskytnout dostatečný prostor pro předložení a schválení prováděcího zákona.</p> <p>Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.</p> <p>2. Předkládací zpráva uvádí, že bude třeba novelizovat jednací řády komor a zákon o Ústavním soudu; přitom novely těchto zákonů není navrhovaným usnesením uloženo zpracovat [i kdyby byly součástí samotného prováděcího zákona, jako tomu bylo v případě zákona č. 114/2003 Sb., o provádění referenda o přistoupení České</p>	<p>Doporučení nebylo akceptováno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p>
--	--

<p>republiky k Evropské unii a o změně některých zákonů (zákon o provádění referenda), je třeba to v usnesení uvést výslovně]. Upozorňujeme na to, že součástí novely zákona o Ústavním soudu by nemělo být (dle informace obsažené v důvodové zprávě, zvláštní část, odůvodnění k bodu č. 4 - článek 87) pouze doplnění nového řízení, tj. řízení o přezkumu platnosti volby prezidenta republiky, ale v návaznosti na navrhované nahrazení dosavadního písmene l) a vypuštění písmene m) v článku 87 je nezbytné reflektovat ve znění samotného zákona o Ústavním soudu také tuto změnu, a to konkrétně vypuštěním oddílu desátého „Řízení ve věcech referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii“.</p> <p>Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem požadujeme proto doplnění části IV návrhu usnesení.</p> <p>Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.</p> <p>V této souvislosti upozorňujeme na nutnost novelizovat také zákon o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, neboť podle současného znění by nebylo možné rozhodnutí předsedy Poslanecké sněmovny o vyhlášení prezidentské volby publikovat. Zároveň bude na místě také doplnit § 12 odst. 1 písm. l), případně § 6 odst. 3 písm. k) zákona č. 2/1969 Sb.</p> <p>3. Návrh prováděcího zákona doporučujeme uvést v podobě „zákon o volbě prezidenta republiky“ (že se jedná o volbu přímou, plyne z Ústavy, u jiných volebních zákonů se to také neuvádí; v českém právním řádu se používá spojení „prezident republiky“, je zjevné, že se má na mysli prezident český).</p> <p><u>Připomínky k jednotlivým ustanovením:</u></p> <p><u>K Čl. I bodu 1:</u></p> <p>1. Navrhujeme v souladu s čl. 57 odst. 2 písm. c) Legislativních pravidel vlády formulovat návětí tohoto novelizačního bodu následovně: „V čl. 54 odstavec 2 zní:“.</p>	<p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p>
---	--

	<p>2. Upozorňujeme, že jak ustanovení ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, zabývající se přímou volbou poslanců a senátorů, tak ani její důvodová zpráva neobsahuje slovo „lid“, ale slova „občané České republiky“ (viz čl. 18 odst. 3 Ústavy). Slovo „lid“ se v Ústavě vyskytuje pouze v čl. 2, a dále pak ve slíbech poslanců a senátorů a prezidenta republiky (viz čl. 23 a čl. 59 Ústavy). Proto se nám nejví užití slova „lid“ jako vhodné.</p> <p><u>K Čl. I bodu 2:</u></p> <p>– k čl. 56 odst. 1: Na konec tohoto ustanovení doporučujeme doplnit slova „<i>podle zásad většinového systému</i>“.</p> <p>– k čl. 56 odst. 2: 1. Ustanovení je třeba formulovat obdobně jako čl. 18 odst. 3 Ústavy (srov. i čl. 1 odst. 3 ústavního zákona č. 515/2002 Sb.). Odkazovat v Ústavě na jiný zákon je nesmyslné, další podmínky výkonu volebního práva stanoví zákon o volbě prezidenta republiky. Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.</p> <p>2. Navrhujeme za slovem „Parlamentu“ zrušit slova „České republiky“ (viz čl. 15 Ústavy, který stanoví označení zákonného sboru v České republice).</p> <p>– k čl. 56 odst. 3: 1. Návrh by měl stanovit, do kdy nejpozději před skončením volebního období úřadujícího prezidenta se má volba (alespoň 1. kolo) uskutečnit, aby se eliminovala možnost uvolnění úřadu prezidenta předtím, než bude zvolen prezident nový, zejména za situace, kdy podle návrhu stávající prezident v úřadě nezůstává do zvolení nového (viz obecná připomínka č. 3). Stávající text umožňuje předsedovi</p>	<p>Obecná doporučení nebyla akceptována.</p> <p>Doporučení nebylo přijata.</p> <p>Vyhověno.</p>
--	---	---

	<p>Poslanecké sněmovny vyhlásit volbu tak, že se může konat i týden před skončením volebního období úřadujícího prezidenta, což jistě není žádoucí stav.</p> <p>2. Podle druhé věty navrhovaného Čl. 56 odst. 3 uvolní-li se úřad prezidenta republiky, uskuteční se první kolo volby nejpozději 90 dnů ode dne vyhlášení volby. Toto ustanovení však umožňuje, aby se volba konala i za méně než 90 dnů (např. již za 50 nebo dokonce 30 dnů). Při stanovení této lhůty je však třeba zohlednit dostatečný časový prostor nezbytný pro organizačně technické zabezpečení volby prezidenta republiky. Navrhujeme proto, aby druhá věta ustanovení Čl. 56 odst. 3 zněla takto: <i>„Uvolní-li se úřad prezidenta republiky, vyhlásí předseda Poslanecké sněmovny volbu prezidenta republiky do 7 dnů tak, aby se první kolo volby uskutečnilo nejdříve za 90 dnů a nejpozději za 120 dnů ode dne vyhlášení volby prezidenta republiky.“</i></p> <p>Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.</p> <p>3. Souhlasíme s důvodovou zprávou v tom, že ustanovení Ústavy by měla přímou volbu prezidenta upravovat jen rámcově a že konkrétní pravidla volby by měl upravovat zvláštní zákon o volbě prezidenta. Proto navrhujeme vypustit z Čl. 56 odst. 3 slova stanovící osobu, která volbu prezidenta vyhláší a tuto úpravu přesunout do předpokládaného zvláštního zákona. Navíc návrh počítá pouze s tím, že volbu prezidenta republiky vyhláší předseda Poslanecké sněmovny, avšak nijak neřeší jeho zastupitelnost pro případ, že by Poslanecká sněmovna byla rozpuštěna.</p> <p><u>K Čl. I bodu 3 - VARIANTA I:</u></p> <p>Obecně u této varianty upozorňujeme na vyšší riziko nezvolení prezidenta než u zbývajících dvou navrhovaných variant a tudíž větší pravděpodobnost opakování volby.</p> <p>– k čl. 58 odst. 3: Slova „14 dní“ navrhujeme nahradit</p>	<p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p>
--	--	--

slovy „do 14 dnů“, a to z toho důvodu, aby se opakovaná volba mohla konat např. již 6. nebo 13. den po ukončení hlasování v 1. kole a dny volby mohly připadnout na pátek a sobotu tak, jak je obvyklé konat volby na území České republiky a jak jsou na to voliči zvyklí.

– **k čl. 58 odst. 4:**

1. Doporučujeme upravit postup pro případ, že některý z kandidátů pro opakovanou volbu se vzdá své kandidatury, zemře nebo se stane nevolitelným.

2. Doporučujeme zvážit, zda je vhodné 2. kolo volby nazývat „opakovanou volbou“, neboť tento pojem vyvolává dojem, že výchozí situace je stejná jako v 1. kole, i když ve skutečnosti se tzv. opakované volby účastní pouze kandidáti, kteří získali stejný počet hlasů v 1. kole.

– **k čl. 58 odst. 5:**

Doporučujeme zvážit i úpravu tohoto článku, na základě kterého o zvolení prezidenta rozhoduje los. Tento způsob volby není dle našeho názoru dostatečně důstojný pro obsazení úřadu prezidenta republiky, a proto pro případ opakované rovnosti považujeme za lepší řešení konání 3. kola nebo spíše vyhlášení nové volby.

K Čl. I bodu 3 - VARIANTA II:

– **k čl. 58 odst. 3:**

Obdobně jako u VARIANTY I navrhuje slova „14 dní“ nahradit slovy „do 14 dnů“ (viz odůvodnění připomínky u VARIANTY I).

– **k čl. 58 odst. 4:**

Zde jsou dle našeho mínění nedostatečným způsobem definována pravidla pro určení kandidátů postupujících do dalšího kola volby. K odstranění těchto nedostatků požadujeme, po konzultaci s kompetentními zástupci Českého statistického úřadu, následující úpravy příslušného odstavce (změny jsou vyznačeny tučně):

„(4) Do druhého kola postupují 2 kandidáti, kteří získali nejvyšší počet odevzdaných platných hlasů. V případě rovnosti hlasů u více kandidátů na prvním místě postupují do druhého kola pouze

Vyhověno.

tito kandidáti. Pokud se na prvním místě umístil pouze jeden kandidát a rovnost hlasů nastala u více kandidátů na druhém místě, postupují do druhého kola všichni tito kandidáti a kandidát, který se umístil na prvním místě. V případě, že se kandidát své kandidatury vzdá, zemře, nebo u něj dojde ke ztrátě volitelnosti, postupuje do druhého kola kandidát, který je další v pořadí.“
Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.

K čl. I bodu 3 - VARIANTA III:

Obecně u této varianty doporučujeme zvážit, zda má smysl konstruovat konání třetího kola volby a případně nových voleb při rovnosti hlasů. Domníváme se, že v případě přímé volby prezidenta je dvoukolový systém vhodnější. Na rozdíl od volby prezidenta Parlamentem je při jeho přímé volbě nepravděpodobné, že by kandidáti získali stejný počet hlasů. Použití trojkolového systému tak dle našeho názoru ztrácí své opodstatnění.

Dalším důvodem pro přijetí spíše dvoukolové přímé volby prezidenta je menší organizační náročnost volby a z toho vyplývající úspora finančních prostředků státního rozpočtu. Odpadá totiž nutnost zajištění případného třetího kola volby ve formě volebních komisí, místností apod.

Pro úplnost dodáváme, že dvoukolová přímá volba prezidenta republiky je zavedena v řadě evropských zemí, např. ve Francii.

– k čl. 58 odst. 1:

1. Doporučujeme zvážit, zda je nutné zdvojnásobit počet poslanců nutných k návrhu kandidáta. Za současného volebního systému existují relevantní politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně, pro něž by z tohoto důvodu nebylo možné navrhnout vlastní kandidáta formou návrhu poslanců a musely by jít cestou petice, což je cesta určená z povahy věci spíše nezávislým kandidátům či kandidátům mimoparlamentních stran či

stran s mizivým zastoupením v Parlamentu. Není bez zajímavosti, že ze současných tří vládních stran (pomíjíme v tuto chvíli zastoupení v Senátu) by pouze jedna mohla navrhnout svého kandidáta formou návrhu poslanců (ponechání potřebného počtu na deseti by umožnilo navrhnout kandidáta alespoň dvěma z nich).

2. I s ohledem na předchozí připomínku doporučujeme Čl. 58 odst. 1 formulačně upravit takto: „*Navrhovat kandidáta je oprávněno nejméně deset poslanců nebo deset senátorů nebo občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh svým podpisem na petici nejméně 10 000 občanů České republiky, kteří dosáhli věku 18 let.*“

– **k čl. 58 odst. 2, 4 a 5:**

V Čl. 58 odst. 2, 4 a 5 jsou dle našeho mínění nedostatečným způsobem definována pravidla pro zvolení kandidáta, pořadí kandidátů podle počtu získaných platných hlasů a následné určení kandidátů postupujících do dalšího kola volby. K odstranění těchto nedostatků požadujeme, po konzultaci s kompetentními zástupci Českého statistického úřadu, následující úpravy příslušných odstavců (změny jsou vyznačeny tučně):

*„(2) **V prvním kole je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů.***

*(4) **Do druhého kola postupují kandidáti, kteří se v konečném pořadí umístili na prvních dvou místech. V případě rovnosti hlasů u více kandidátů na prvním místě postupují do druhého kola pouze tyto kandidáti. Pokud se na prvním místě umístil pouze jeden kandidát a rovnost hlasů nastala u více kandidátů na druhém místě, postupují do druhého kola všichni tyto kandidáti a kandidát, který se umístil na prvním místě.***

*(5) **Ve druhém kole je zvolen kandidát, který získal nejvíce odevzdaných platných hlasů; v případě rovnosti hlasů se do 14 dnů po ukončení hlasování v druhém kole volby koná třetí kolo volby.***“

Tuto připomínku považuje ministerstvo za zásadní.

– **k čl. 58 odst. 6:**

1. Navrhujeme v tomto ustanovení za slovo „získali“ vložit slovo „nejvyšší“. Výsledkem každého kola by mělo být snížení počtu kandidátů, pokud nedojde ke zvolení. Navržená úprava to ovšem nezaručuje, zejména pak pro třetí kolo, pokud z prvního kola postoupí více jak tři kandidáti se stejným počtem hlasů. Ve druhém kole, jestliže nezvítězí kandidát s nejvyšším počtem odevzdaných platných hlasů, může nastat rovnost nejen na prvním a druhém místě, ale i na třetím a čtvrtém (u každé dvojice shodný počet hlasů). Podle navržené úpravy by do třetího kola podle dílce postoupili kandidáti se shodným počtem hlasů, tj. i kandidáti na třetím a čtvrtém místě. Pravděpodobnost vzniku nastíněné situace je velmi málo pravděpodobná, avšak zákon by s ní počítat měl, aby se předešlo dohadům při jejím vzniku.

2. Slova „v druhém kole“ doporučujeme nahradit slovy „ve druhém kole“.

– **k čl. 58 odst. 7:**

Druhou větu je třeba vypustit. Nevidíme jediný důvod, proč právě zákon o volbě prezidenta republiky by neměl podléhat zpřísněnému režimu Čl. 40 a proč by měla být role Senátu v tomto případě oslabena (srov. též nálezy Ústavního soudu vyhlášené pod č. 283/2005 Sb.). Rovněž upozorňujeme, že vynětí tohoto zákona z režimu Čl. 40 Ústavy je v rozporu se stanoviskem vlády (bod 4.), které je přílohou usnesení vlády č. 831 ze dne 2. července 2008.

K ČL. II:

Navrhujeme stanovit účinnost způsobem uvedeným v naší připomínce k návrhu usnesení vlády (z důvodů tam uvedených). Tvrzení důvodové zprávy o „dostatečné legisvakanci“ není moc přesvědčivé, neboť bude-li návrh předložen Poslanecké sněmovně vládou letos na podzim, k přijetí návrhu oběma komorami Parlamentu dojde nejdříve na jaře (ovšem z kontextu důvodové zprávy plyne, že spíše než legisvakance se má na mysli doba mezi přijetím nové úpravy a konáním první přímé prezidentské volby, která se předpokládá v roce 2013). Domníváme se, že účinnost

ústavního zákona by měla být navázána na účinnost prováděcího zákona o přímé volbě prezidenta tak, aby nemohla nastat situace, že podle Ústavy má proběhnout přímá volba prezidenta republiky, avšak v právním řádu bude chybět právní předpis upravující další důležité podrobnosti organizace této volby.

K důvodové zprávě:

1. V obecné části důvodové zprávy doporučujeme zavést zkratku pro ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, již v části 1. a nadále ji jednotně používat.

2. Posouzení finančních dopadů zavedení přímé volby prezidenta republiky na státní rozpočet považujeme za nedostatečné a přirovnání k nákladům na volby do Poslanecké sněmovny dle našeho názoru neodpovídá skutečnosti. Doporučujeme přesněji vyčíslit náklady spojené s přímou volbou prezidenta.

3. Upozorňujeme na nesprávný překlad prvního odstavce čl. 7 francouzské Ústavy uvedený na s. 6 důvodové zprávy. Podle tohoto ustanovení se totiž případné druhé kolo prezidentské volby koná 14. den po prvním kole („le quatorzieme jour suivant“) a nikoli „o druhé následující neděli“. Doporučujeme upravit.

4. Ve zvláštní části důvodové zprávy v odůvodnění k Čl. 56 se hovoří o tom, že prezidenta zastupuje (myslí se situace, kdy není prezidentský úřad obsazen) podle dosavadní právní úpravy předseda vlády, přitom ten vykonává jen některé prezidentovy pravomoci; jiné vykonává předseda Poslanecké sněmovny, případně předseda Senátu (viz Čl. 66 Ústavy).

5. Považovali bychom za vhodné doplnit důvodovou zprávu o vysvětlení, které by se vztahovalo k výkladu ustanovení Čl. 57 odst. 2, který stanoví, že „Nikdo nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou.“. Domníváme se, že by v praxi mohla vyvstat otázka, zda je možné, aby prezident zvolený alespoň jednou na základě stávající právní úpravy byl opětovně a bezprostředně zvolen podle úpravy nové, tedy zda se

	<p>předchozí zvolení započítává pod pojem „zvolen“ podle navrhované nové úpravy, kdy se bude již jednat o volbu přímou. Domníváme se, že tomu tak je.</p> <p><u>K platnému znění s vyznačením navrhovaných změn:</u></p> <p>V Čl. 63 odst. 1 písm. j) se tečka nahrazuje čárkou, ačkoliv čl. 63 není normativním textem dotčen.</p>	
<p>Ministers tvo zahraničních věcí</p>	<p>Ze tří navrhovaných variant ústavního zákona preferuje variantu III.</p> <p>1. MZV vyjadřuje zásadní nesouhlas s variantou I návrhu, která by umožňovala zvolení prezidenta při získání pouhých 12,5 procenta odevzdaných hlasů. Variantu I považuje MZV za zcela nepřijatelnou i z toho důvodu, že rozhodování o prezidentu republiky losem by představovalo znevážení funkce prezidenta České republiky. Tato připomínka je zásadní.</p> <p>2. k bodu 2 návrhu (varianta III) – k čl. 56 odst. 2</p> <p>MZV navrhuje, aby bylo v textu čl. 56 odst. 2 nebo alespoň v důvodové zprávě k bodu 2 výslovně uvedeno, zda při přímé volbě prezidenta se bude volit pouze na území České republiky, jak je tomu při volbách do Senátu, nebo bude přímá volba prezidenta probíhat také na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí, jako je tomu při volbách do Poslanecké sněmovny. MZV doporučuje, aby přímá volba prezidenta na zastupitelských úřadech neprobíhala.</p>	<p>Vysvětleno. Způsob volby bude upraven v zákoně o způsobu přímé volby prezidenta republiky.</p> <p>Vysvětleno. Konkrétní řešení bude obsaženo v zákoně o způsobu přímé volby prezidenta republiky.</p> <p>Akceptováno, vyhověno.</p> <p>Vyhovuje se.</p>

	<p>3. k bodu 3 návrhu (varianta III) – k čl. 58 odst 7.</p> <p>MZV doporučuje přijetí varianty III návrhu s tím, že navrhuje vypustit z nově navrhovaného čl. 58 odst. 7 této varianty poslední větu, která zní „Článek 40 se nepoužije“.</p> <p>Odůvodnění:</p> <p>Prováděcí zákon, jenž má stanovit podmínky výkonu volebního práva a další náležitosti spojené s přímou volbou prezidenta, je volebním zákonem dle čl. 40 Ústavy. Z toho důvodu by měla být zachována podmínka, že k přijetí tohoto zákona je potřeba souhlas obou komor Parlamentu. Důvodová zpráva k návrhu ústavního zákona neobsahuje argumentaci, z které by bylo možné usoudit, jaké důvody vedly předkladatele k rozhodnutí neaplikovat čl. 40 Ústavy na proces přijímání výše uvedeného prováděcího zákona.</p>	
Ministerstvo zdravotnictví	Bez připomínek.	
Ministerstvo zemědělství	<p>Doporučující připomínky</p> <p>Obecné připomínky Doporučujeme k podrobnějšímu posouzení přiložit alespoň pracovní verzi zákona o způsobu přímé volby prezidenta republiky.</p> <p>K čl. I K bodu 1 Doporučujeme tento bod uvést v souladu s Legislativními pravidly vlády „V čl. 54 odstavec 2 zní:“.</p> <p>K bodu 3 Varianta I V odstavci 1 doporučujeme okruh občanů České republiky starších 18 let, kteří mohou navrhnout kandidáta, doplnit podmínkou práva volit prezidenta republiky. Tato podmínka je v tomto odstavci stanovena</p>	Viz usnesení vlády České republiky č. 831 ze dne 2. července 2008, které ukládá pouze předložení novely ústavního zákona.

	<p>pouze pro občany, kteří budou podporovat kandidaturu prezidenta. Upřesněním by byla zamezena možnost, aby mohl navrhopvat kandidáta občan České republiky, který není způsobilý k právním úkonům.</p> <p>Varianta II V odstavci 1 doporučujeme okruh občanů České republiky starších 18 let, kteří mohou navrhopvat kandidáta, doplnit podmínkou práva volit prezidenta republiky. Viz připomínka k variantě I.</p> <p>Varianta III V odstavci 1 doporučujeme okruh občanů České republiky starších 18 let, kteří mohou navrhopvat kandidáta či návrh občana podpoří v petici ještě doplnit podmínkou práva volit prezidenta republiky. Tato podmínka je zmíněna i v důvodové zprávě. Upřesněním by byla zamezena možnost, aby mohl navrhopvat kandidáta občan České republiky, který není způsobilý k právním úkonům, či by návrh podpořili občané zbavení způsobilosti k právním úkonům.</p> <p>V odstavci 4 doporučujeme ve druhé větě upřesnit postupující kandidáty s rovným počtem hlasů tak, aby do druhého kola nepostoupili kandidáti s rovným počtem hlasů, kteří se neumístili na prvních dvou místech. Obdobně jako ve variantách I a II. Doporučujeme např. následující znění: „V případě rovnosti hlasů kandidátů, kteří dosáhli nejvíce hlasů, postupují do druhého kola všichni takoví kandidáti; kandidát, který dosáhl druhého nejvyššího počtu hlasů již do druhého kola nepostupuje. V případě rovnosti hlasů kandidátů, kteří dosáhli druhého nejvyššího počtu hlasů, postupují do druhého kola kromě kandidáta, který dosáhl nejvíce hlasů, všichni takoví kandidáti.“.</p> <p>V odstavci 6 doporučujeme upřesnit postupující kandidáty s rovným počtem hlasů obdobně jako navrhopujeme upřesnění v odstavci 4.</p> <p>Doporučujeme ve všech variantách doplnit, že nelze za kandidáta navrhopvat občana, který již byl zvolen dvakrát za sebou v posledním volebním období. Doplněním se upřesní ustanovení čl. 57 odst. 2, které stanoví, že nikdo nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou. Pokud by nebylo omezení doplněno i v návrhu kandidátů, mohlo by dojít k situaci, kdy bude navrhopzen kandidát, který nemůže být zvolen.</p>	
--	--	--

	<p>Doporučujeme z jednotlivých variant vybrat do konečného návrhu ta ustanovení, která umožňují</p> <ul style="list-style-type: none"> - navrhovat kandidáta dvaceti poslancům nebo deseti senátorům nebo občanu České republiky, který má právo volit prezidenta republiky, podpoří-li jeho návrh petice občanů podepsaná nejméně 10 000 občanů České republiky, kteří mají právo volit prezidenta republiky, - v prvním kole volby prezidenta republiky zvolit kandidáta, který získal nadpoloviční většinu odevzdaných hlasů, a - dvoukolovou volbu prezidenta republiky bez rozhodování losem. <p>K důvodové zprávě Obecná část K bodu 1 V části „Navrhovaná právní úprava – zavedení ...“ doporučujeme ve třetím odstavci ve třetím řádku za slovem „předpisů“ vložit čárku. Jedná se o upřesnění textu.</p> <p>K bodu 3 Doporučujeme hospodářský a finanční dopad upřesnit podle jednotlivých navržených variant, aby bylo možné jednotlivé varianty posoudit i podle dopadů na státní rozpočet.</p> <p>Zvláštní část K bodu 3 Doporučujeme jednotlivé varianty podrobněji popsat, aby bylo možné výhody či nevýhody jednotlivých variant lépe posoudit.</p> <p>K předkládací zprávě Ve čtvrtém odstavci doporučujeme ve třetím řádku za slovem „předpisů“ vložit čárku. Jedná se o upřesnění textu.</p>	
Ministers tvo životního prostředí	Bez zásadních připomínek. Přiklání se k variantě II, popř. III, které jsou založeny na vícekolovém principu.	
Česká národní banka	<u>K bodu 1 (čl. 54 odst. 2):</u> Domníváme se, že jde o nadbytečné ustanovení s ohledem na nové a přesnější ustanovení čl. 56 odst. 1 a 2. Jak poněkud citově zabarvené slovo „lid“, tak obrat „v přímých volbách“ (spíše by mělo být použito	Bylo upraveno.

<p>jednotné číslo) jsou méně přesné než „každý občan České republiky, který má právo volit do Parlamentu České republiky“, resp. „na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva“.</p> <p>Proto navrhuje, aby bod 1 zněl: „1. V čl. 54 se odstavec 2 zrušuje a dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.“</p> <p><u>K bodu 2 (čl. 56):</u> Domníváme se, že v navrhovaném odstavci 2 jsou na konci slova „podle jiného zákona“ jednak neurčitá a jednak nadbytečná. Proto je doporučujeme z návrhu vypustit.</p> <p>V navrhovaném odstavci 3 větě první dáváme ke zvážení, zda není vhodnější u prezidenta republiky hovořit spíše než o „volebním období“ o „funkčním období“.</p> <p><u>K bodu 3 (čl. 58):</u> S ohledem na to, že Česká republika je demokratickým státem výrazně parlamentního charakteru a přímá demokracie zde nemá příliš tradici, přikláníme se mírně k (původní) Variantě III počítající s tím, že kandidáty na prezidenta mohou vedle občanů navrhopvat i zákonodárci (10 senátorů nebo 20 poslanců). Naopak nejméně vhodná nám připadá v podstatě jednokolová Varianta I umožňující zvolit prezidentem republiky i kandidáta, pro kterého se vyslovila pouhá osmina hlasujících voličů (legitimita funkce a autorita takového prezidenta by byla poměrně nízká).</p> <p>Následují připomínky ke konkrétním ustanovením jednotlivých variant.</p> <p>VARIANTY I a II: V odstavci 1 považujeme za zbytečné hovořit o politických stranách a hnutích, neboť i ony jsou tvořeny občany ČR. Pokud bude v první větě vypuštěna čárka a slova „politické strany a politická hnutí“, nebude ani tak nic bránit těmto subjektům kandidáty navrhopvat (seženou-li potřebný počet hlasů na podporující petici).</p> <p>VARIANTA III: V navrhovaném odstavci 1 doporučujeme pro nadbytečnost vypustit slovo „občanů“.</p> <p>K zamezení možných výkladových potíží a za účelem zachování zvoleného pojmosloví, které rozlišuje první, druhé a třetí kolo volby prezidenta republiky, doporučujeme v navrhovaném odstavci 2</p>	<p>Vyhovuje se. V Čl. 54 se odst. 2 zruší.</p> <p>Vysvětleno.</p> <p>Akceptováno, je uvedeno „funkční období“.</p> <p>Akceptováno, upraveno.</p> <p>Vysvětleno.</p> <p>Ano, bude upraveno, viz návrh Českého statistického úřadu.</p>
---	---

	<p>nahradit na začátku slova „Zvolen je“ slovy „V prvním kole volby je zvolen“.</p> <p>V navrhovaném odstavci 4 věty první doporučujeme nahradit slova „v konečném pořadí“ (indikující, že je více pořadí a jedno konečné) slovy „v prvním kole volby“.</p> <p>V navrhovaném odstavci 6 věty první doporučujeme slova „stejný počet“ nahradit slovy „shodně nejvíce“, což je podle našeho názoru přesnější.</p> <p>Dáváme k úvaze, zda nemá být tato novela Ústavy ČR doplněna o přechodné ustanovení, které by jasně zodpovědělo otázku, zda v případě jejího přijetí může podle nové ústavněprávní úpravy kandidovat na prezidenta republiky i osoba, která podle předchozí úpravy již dvakrát za sebou zvolena byla (viz čl. 57 odst. 2 Ústavy ČR).</p>	
<p>Úřady</p>		
<p>Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových</p>	<p>Bez připomínek.</p>	
<p>Český statistický úřad</p>	<p><i>A) Zásadní připomínku ke znění odstavců (2) až (6) Článku 58, vyplývající z nedostatečné definice pořadí kandidátů podle počtu získaných platných hlasů a následného určení kandidátů, postupujících do dalšího kola volby. K odstranění tohoto nedostatku navrhujeme následující úpravy (změny vyznačeny tučnou kurzívou):</i></p> <p><i>(2) V prvním kole je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů.</i></p> <p><i>(3) Nezíská-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů, koná se do 14 dnů po ukončení hlasování v prvním kole druhé kolo volby.</i></p> <p><i>(4) Do druhého kola postupují kandidáti, kteří se v konečném pořadí umístili na prvních dvou místech. V případě rovnosti hlasů u více kandidátů na prvním místě postupují do druhého kola pouze</i></p>	<p>Vyhovuje se.</p> <p>Vyhověno, s tím, že za slovo „kole“ bylo všude v textu doplněno slovo „volby“.</p>

<p><i>tito kandidáti. Pokud se na prvním místě umístil pouze jeden kandidát a rovnost hlasů nastala u více kandidátů na druhém místě, postupují do druhého kola všichni tito kandidáti a kandidát, který se umístil na prvním místě.</i></p> <p><i>(5) Ve druhém kole je zvolen kandidát, který získal nejvíce odevzdaných platných hlasů; v případě rovnosti hlasů se do 14 dnů po ukončení hlasování v druhém kole volby koná třetí kolo volby.</i></p> <p><i>(6) Do třetího kola volby postupují kandidáti, kteří v druhém kole získali stejný počet odevzdaných platných hlasů. Zvolen je kandidát, který získá ve třetím kole nejvíce odevzdaných platných hlasů; v případě opakované rovnosti hlasů vyhlásí předseda Poslanecké sněmovny novou volbu prezidenta republiky.</i></p> <p><i>B) Doporučující připomínku ke znění odstavce (1) Článku 58, kde bychom jako petenty viděli raději „voliče“ nebo „oprávněné voliče“ než navrhované znění „občané ČR, kteří dosáhli věku 18 let“.</i></p> <p style="text-align: center;">Dodatek vyjádření k variantám I. a II.</p> <p>K návrhu varianty I.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odst. (1) – použitá formulace pro věkovou hranici vylučuje občany právě 18-ti leté (ve volbách do Parlamentu mají aktivní volební právo). Je nutné sjednotit se zněním podle návrhu varianty III. 2. Odst. (2) – návrh neřeší, co se má stát, když žádný z kandidátů nedosáhne 12,5 % hlasů (což se může stát při devíti a více kandidátech). <p>K návrhu varianty II.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odst. (1) – použitá formulace pro věkovou hranici vylučuje občany právě 18-ti leté (ve volbách do Parlamentu mají aktivní volební právo). Je nutné sjednotit se zněním podle návrhu varianty III. 2. Odst. (4) – bude vhodné převzít 	<p>Bylo sjednoceno.</p> <p>Vyhověno, bylo sjednoceno.</p> <p>Bude řešeno v zákoně o způsobu přímé volby prezidenta republiky.</p> <p>Nevyhověno, nemění se kompetence prezidenta</p>
---	--

	<p>formulaci, kterou jsme použili při zpracování stanoviska k návrhu varianty III. Zároveň je nutné si uvědomit, že v případě, kdy některý z kandidátů, který má postoupit do 2. kola volby a nezúčastní se ho, a kdy by měl postoupit kandidát v pořadí další, že i kandidátů na dalším pořadí může být více (se shodným počtem odevzdaných platných hlasů).</p> <p>3. Odst. (5) – věta druhá - kandidáta ve 2. kole nelze zvolit v situaci, kdy kandidáti se shodným nejvyšším počtem odevzdaných platných hlasů ve 2. kole měli shodný počet hlasů i v kole prvním.</p> <p>Všechny uvedené připomínky považuji za zásadní.</p> <p>2. K čl. 56, odst. (2) - právo volit má každý občan ČR, který má právo volit do Parlamentu. Není zřejmé, jak bude řešena možnost občanů ČR volit v zahraničí. Do Poslanecké sněmovny možnost volit mají, do Senátu nemají.</p> <p>3. K čl. 58 - dle čl. 56, odst. (3) volbu prezidenta vyhláší předseda Poslanecké sněmovny. V čl. 58 není uvedeno, kdo vyhláší termín 2. případně 3. kola volby.</p> <p>4. Při čtení stávajícího čl. 62 (nenavrhuje se změna) je zřejmé, že ve výčtu funkcionářů jmenovaných a odvolávaných prezidentem republiky schází předseda Českého statistického úřadu.</p>	<p>republiky.</p>
<p>Úřad vlády Mgr. Dušan Uher</p>	<p>Úřad vlády ČR Odbor kompatibility</p> <hr/> <p><u>Po stránce formální:</u></p> <p>Předkladatel splnil formální náležitosti týkající se vykazování slučitelnosti s právem ES/EU, jak vyplývají zejména z Legislativních pravidel vlády v platném znění a z přílohy k usnesení vlády ze dne 12. října 2005 č. 1304, o Metodických pokynech pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků</p>	<p>Akceptováno, upraveno.</p>

	<p>vyplývající z členství České republiky v Evropské unii. Pouze v důvodových zprávách v nadpisu k bodu 2 navrhuje zaměnit termín „akty Evropských společenství“ termínem „právním Evropské unie“.</p> <p>Považujeme za nutné oba předložené návrhy spojit v jeden, neboť se týkají shodné problematiky.</p> <p><u>Po stránce materiální:</u></p> <p>Návrh novely ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“) zavádí institut přímé volby hlavy státu. Cílem, který předkladatel sleduje, má být posílení prvků přímé demokracie na úkor demokracie zastupitelské a tím prohloubení účasti občanů na správě věcí veřejných.</p> <p>Připomínky a návrhy změn:</p> <p>Materie, která je předmětem návrhu, není právním ES/EU upravena. Odbor kompatibility neuplatňuje žádné připomínky.</p> <p><u>Závěr:</u></p> <p>Návrhem ústavního zákona není do právního řádu České republiky implementováno právo ES/EU a návrh není s právním ES/EU v rozporu.</p>	
<p>Úřad vlády Jan Novák</p>		
<p>Úřad vlády Ing. JUDr. PhDr. Petr Mlsna</p>		
<p>Úřad vlády RNDr. Alexandr Vondra</p>	<p>zásadní připomínky</p> <p>1. Není zřejmé, proč je v bodu 3 (čl. 58 odst. 7) vyloučena aplikace čl. 40 při přijímání prováděcího zákona. Právě tuto skutečnost (vypuštění aplikace čl. 40) kritizuje vládní stanovisko k návrhu o referendu o přímé volbě prezidenta republiky (viz bod 4 stanoviska). Požadují tento rozpor odstranit či vysvětlit.</p> <p>2. Navrhují zvýšit počet občanů potřebných k podpoře navrženého kandidáta na prezidenta z navrhovaných 10 000 na</p>	<p>Vyhovuje se.</p> <p>Vysvětleno. U všech variant se sjednotí, kdo prezidenta navrhuje a jaký počet voličů je nutný k podání návrhu.</p>

	<p>50 000. Domnívám se, že tento počet zajistí dostatečně důstojnost prezidentské volby. Tuto připomínku považuji za zásadní.</p> <p>3. Současné vyčíslení nákladů „přibližným“ odkazem na náklady voleb do PS je zcela nedostatečné, a to i s přihlédnutím k termínu, který byl pro zpracování návrhu stanoven. Požaduji návrh doplnit o konkrétní odhad nákladů.</p>	<p>Bylo vyhověno částečně. Náklady na jednotlivé varianty nelze nyní odhadnout a bude tak učiněno v návrhu prováděcího zákona k přímé volbě prezidenta. Samotné přijetí novely Ústavního zákona s sebou nenese žádné náklady.</p>
<p>Úřad vlády JUDr. Cyril Svoboda</p>	<p><u>I. Obecně:</u></p> <p><i>Způsob izolovaného předkládání nejdříve ústavního zákona, kterým by se měl do ústavního pořádku České republiky zavést institut přímé volby prezidenta republiky, a teprve následně s časovým odstupem několika měsíců předložení „prováděcího“ zákona o způsobu přímé volby prezidenta republiky a souvisejícího změnového zákona, který by měl obsahovat změnu zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, považuji za nežádoucí exces z obecně uznávaných legislativních principů, který by měl za následek nemožnost řádného komplexního posouzení nové právní úpravy ve všech souvislostech, a to jak ve vládě, tak následně i v Parlamentu České republiky.</i></p> <p><i>Podle předloženého návrhu usnesení vlády by měl být „prováděcí“ zákon o způsobu volby prezidenta republiky předložen vládě až v lednu 2009, přičemž předložený ústavní zákon by měl nabýt účinnosti již dnem 1. července 2009. S přihlédnutím ke lhůtám legislativního procesu je vyloučeno, aby „prováděcí“ zákon nabyl účinnosti ke stejnému datu jako ústavní zákon, což by mělo na následek neaplikovatelnost institutu přímé volby prezidenta republiky. Časová nepochybnost při postupném (izolovaném) předkládání ústavního zákona a zákona prováděcího, včetně stanovení odlišného data nabytí účinnosti obou těchto zákonů, není ničím odůvodněna.</i></p> <p><i>Z důvodů uvedených výše proto požaduji, aby s návrhem ústavního zákona byl vládě předložen i návrh „prováděcího“ zákona a nezbytné novely výše uvedených zákonů dotvářejících právní rámec nové právní úpravy volby prezidenta republiky.</i></p>	<p>Vysvětleno. Usnesení vlády České republiky č. 831 ze dne 2. 7. 2008 ukládá ministru spravedlnosti pouze předložení novely ústavního zákona.</p> <p>Vysvětleno. Bude dohodnuto až ve vládě s ohledem na termín krajských voleb. Nabytí účinnosti bude vhodné i 1. července 2010.</p> <p>Vysvětleno, bude upraveno.</p>

<p><i>Tato připomínka je zásadní.</i></p> <p><u>II. K jednotlivým ustanovením</u></p> <p><u>K čl. 1</u> <u>K bodu 3</u> <u>K čl. 58 odst. 1</u> <i>Formulačně je nezbytné upřesnit časový moment, kdy musí občan České republiky, který by měl mít právo navrhnout kandidáta na úřad prezidenta republiky, dosáhnout věku 18 let, resp. kdy musí tuto věkovou podmínku splňovat občané podepisující návrh takové petice.</i></p> <p><u>K čl. 58 odst. 2</u> <i>Vzhledem k tomu, že se navrhuje zavedení trojkolové volební procedury a s přihlédnutím k tomu, že v dalších odstavcích čl. 58 se důsledně rozlišují jednotlivá kola voleb, doporučuje se v čl. 58 odst. 2 přesnější formulace, např. „V prvním kole je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů“.</i></p> <p><u>K čl. 58 odst. 4</u> <i>Po věcné stránce je znění odstavce 4 věty druhé zmatečné a umožňující nejednoznačný výklad, ke kterému pořadí podle konečného pořadí se vztahuje otázka rovnosti hlasů. Odstavec 4 věta druhá neřeší jednoznačným způsobem, kdo jsou „všichni“ kandidáti v případě rovnosti hlasů; jestliže se na prvním místě umístí 1 kandidát s nejvyšším počtem hlasů a na druhém místě několik kandidátů se stejným počtem hlasů, nastává předpokládaná situace rovnosti hlasů podle odst. 4 věty druhé, a v takovém případě postupují do druhého kola „všichni takoví kandidáti“, tj. pouze kandidáti se stejným počtem hlasů, kteří se umístili na druhém místě (pouze tady je splněn předpoklad rovnosti hlasů) a nepostupuje kandidát na prvním místě, neboť tam k rovnosti hlasů nedošlo, což asi patrně nebylo záměrem předkladatele. Je proto nezbytné formulačně upřesnit znění věty druhé tak, aby bylo zřejmé, kdo přesně postupuje do druhého kola v případě rovnosti hlasů na prvním nebo druhém místě konečného pořadí.</i></p> <p><u>K čl. 58 odst. 5</u> <i>Obdobně jako je tomu v případě připomínky k čl. 58 odst. 2 se doporučuje formulačně upřesnit znění odstavce 5 tak, že „Ve druhém kole je zvolen kandidát, který získal nejvíce ..... kolo volby“. Obdobně se doporučuje upravit znění odst. 6 věty druhé.</i></p>	<p>Vyhovuje se, viz návrh Českého statistického úřadu. Bude obsaženo v zákoně o způsobu přímé volby prezidenta republiky.</p> <p>Bude upraveno v prováděcím předpise.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p> <p>Vyhověno.</p>
---	--

	<p><u>K čl. 58 odst. 7</u> <i>Větu druhou vypustit, neboť vynětí „prováděcího“ zákona ze zpřísněného režimu podle čl. 40 Ústavy je věcně i právně neodůvodněné a svých charakterem takový postup odporuje ústavnímu principu posílení rigidity volebních zákonů.</i></p> <p><u>K bodu 4</u> <i>Doporučuje se provést legislativně technickou úpravu tak, že bod 4 se rozdělí na dva body a tyto se uvedou v tomto znění:</i></p> <p><i>„4. V čl. 87 odst. 1 písmeno l) zní: „l) o platnosti volby prezidenta republiky.“.</i></p> <p><i>5. V čl. 87 odst. 1 se písmeno m) zrušuje.“.</i></p> <p><u>K čl. II</u> <i>S ohledem na obecnou připomínku se doporučuje stanovení data nabytí účinnosti ústavního zákona provázat s datem nabytí účinnosti „prováděcího“ zákona, resp. zákona souvisejícího.</i></p>	<p>Vyhověno. Novela ústavního zákona musí nabýt účinnosti minimálně půl roku před nabytím účinnosti prováděcího volebního zákona. Nic nebrání účinnosti navržené novely ústavního zákona dnem 1. července 2010.</p>
<p>Úřad vlády MUDr. Džamila Stehlíková , ministryně vlády pro lidská práva a národnostní menšiny</p>	<p>Obecné připomínky</p> <p>1) Vítám návrh na zavedené přímé volby prezidenta, neboť tento krok přispěje k prohloubení účasti občanů na správě věcí veřejných. Z navržených variant se přikláním k variantě II, tedy k dvoukolovému systému s níže uvedenými výhradami.</p> <p>2) Za nedostatek předkládaného návrhu považuji, že neobsahuje návrh změn souvisejících předpisů (zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny a zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu), ačkoli důvodová zpráva výslovně zmiňuje, že tyto změny bude nutné provést. Obdobně měl být společně s návrhem předložen alespoň návrh věcného záměru zákona o (přímé) volbě prezidenta ČR.</p> <p>K jednotlivým ustanovením.</p> <p>1) K bodu 3. V čl. 58 odst. 1) varianta II požadují vymazat číslici „20 000“ a nahradit ji číslicí „10 000“.</p> <p>Považuji za vhodné, aby počet podpisů potřebných k podpoře kandidatury byl co nejnižší. Jen tak bude moci navržený zákon</p>	<p>Vysvětleno. Usnesení vlády České republiky č. 831 ze dne 2. 7. 2008 ukládá ministru spravedlnosti pouze předložení novely ústavního zákona.</p> <p>Vysvětleno, že nelze akceptovat. O počtu voličů rozhodlo vedení Ministerstva spravedlnosti.</p> <p>Vysvětleno. Bude se jednat o politický konsensus.</p>

	<p>naplnit důvod svého přijetí – tedy umožnění vyšší participace občanů na správě věcí veřejných. Požadují proto, aby stačilo 10 000 podpisů, tak jak uvedeno ve variantě III.</p> <p>Připomínka je zásadní.</p> <p>2) K bodu 3. V čl. 58 odst. 6) varianta I, odst. 7) varianta II, resp. odst. 7) varianta III požadují uvést variantu I.</p> <p>Z dikce čl. 40 Ústavy vyplývá, že u některých typů zákonů je vyžadován souhlas každé z komor Parlamentu. Pokud Ústava používá pojem „volební zákon“ je třeba pod něj podřadit všechny volební zákony. z tohoto důvodu považují za ústavně konformní pouze variantu I.</p> <p>Připomínka je zásadní.</p>	Vyhověno.
Notářská komora	<p>Notářská komora ČR nemá k návrhu ústavního zákona připomínky s tím, že by preferovala variantu II (článek 58 Ústavy), tedy dvoukolovou volbu prezidenta republiky.</p>	
Česká advokátní komora	<p>S ohledem na to, že v Programovém prohlášení vlády se vláda zavázala zahájit diskusi o změně Ústavy tak, aby umožňovala přímou volbu prezidenta republiky, jsme toho názoru, že přijetí navrhovaného řešení (případě některé z variant) bude především věcí nalezení nezbytného politického konsensu.</p> <p>Obecně by bylo možno zvažovat, zda přímá volba prezidenta republiky by neměla být provázána též s úpravou jeho ústavních pravomocí tak, jako je tomu v některých státech, ve kterých je přímá volba prezidenta úspěšně realizována již delší dobu (např. Ústava Francouzské republiky); na druhé straně je skutečností, že taková úprava by představovala podstatný zásah do celého systému organizace a fungování státní moci.</p> <p>Pokud bude návrh předložen do dalšího legislativního procesu, lze podle našeho názoru vyjít z původního návrhu (nyní varianta</p>	

	<p>III), s určitými modifikacemi podle dalších dvou nově zpracovaných variant, zejména</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvýšit počet osob, jejichž podpis je vyžadován k petici podporující kandidaturu navrženou občany alespoň na 20 000; - umožnit navrhopvat kandidáty na funkci prezidenta republiky též registrovaným politickým stranám a hnutím; - umožnit, aby v případě rovnosti hlasů ve druhém kole voleb rozhodl mezi kandidáty los a nezavádět třetí kolo voleb, popřípadě najít jinou vhodnou formu určení vítěze voleb – třetí kolo voleb, popřípadě vyhlášení nových voleb by bylo ekonomicky náročné; - zákon, upravující podrobnější podmínky voleb prezidenta republiky by měl být přijat postupem podle čl. 40 Ústavy ČR. <p>Dále doporučujeme v navrhovaném ustanovení čl. 56 odst. 2 vypustit slova „podle jiného zákona“, neboť aktivní volební právo do Parlamentu ČR je již upraveno přímo v čl. 18 odst. 2 Ústavy ČR (viz dále též čl. 20 Ústavy).</p> <p>Za zásadně spornou považujeme navrhovanou úpravu ve variantě I čl. 58 odst. 2, neboť v tomto případě by prezident mohl být zvolen naprostou menšinou oprávněných voličů.</p>	
<p>Exekutorská komora</p>		

<p>Hospodářská komora</p>	<p>Připomínka k části III. předkládaného materiálu</p> <p>1. Připomínka k čl. 58</p> <p>Z navrhovaných variant upřednostňujeme Variantu III.</p> <p>Současně žádáme o doplnění odst. 4:</p> <p><i>„(4) Do druhého kola postupují kandidáti, kteří se v konečném pořadí umístili na prvních dvou místech. V případě rovnosti hlasů postupují všichni takoví kandidáti. V případě, že se kandidát nemůže zúčastnit druhého kola volby či účast odmítne, postupuje do druhého kola kandidát, který je další v pořadí.“</i></p> <p><u>Odůvodnění:</u> Doplněním tohoto odstavce o poslední větu se bude počítat s nástupem dalšího kandidáta v pořadí, nemůže-li se kandidát zúčastnit volby, či volbu odmítne. Upozorňujeme, že zde není řešena situace, když takový další kandidát není.</p>	<p>Bude využit návrh ČSÚ viz výše.</p>
<p>ČMKOS</p>	<p>Obecně k návrhu</p> <p>Českomoravská konfederace odborových svazů podporuje návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, kterým bude umožněna přímá volba prezidenta republiky občany. Souhlasí s důvodovou zprávou, že přijetím návrhu ústavního zákona dojde k prohloubení účasti občanů na správě věcí veřejných jejich přímým rozhodováním o obsazení úřadu prezidenta republiky. Zavedením přímé volby prezidenta republiky dojde k posílení prvků přímé demokracie. Českomoravská konfederace odborových svazů podporuje návrh ústavního zákona i proto, že přímou volbu hlavy státu si přeje podle průzkumů veřejného mínění většina občanů.</p> <p>K jednotlivým ustanovením</p>	<p>Vysvětleno, akceptováno.</p>

	<p>1. K bodu 1. návrhu - Čl.54 odst.2</p> <p>Čl. 54 odst. 2 zní:„Prezident republiky je volen v přímých volbách.“</p> <p>Odůvodnění:</p> <p>Českomoravská konfederace odborových svazů doporučuje změnit navržené znění čl. 54 odst. 2 tak, jak je uvedeno. Není třeba uvádět, že prezidenta republiky volí lid, protože to neodpovídá skutečnosti. Prezidenta republiky volí ten, kdo využije svého práva volit. Kdo má právo volit je jednoznačně uvedeno v čl. 56 odst. 2.</p> <p>2. K bodu 3 návrhu - Čl. 58</p> <p>Českomoravská konfederace odborových svazů požaduje, aby byla zvolena varianta III -tříkolový volební systém. Tuto připomínku považuje Českomoravská konfederace odborových svazů za zásadní.</p> <p>Odůvodnění:</p> <p>Tato varianta je nejdemokratičtější způsobem volby prezidenta republiky. Umožňuje, aby se voleb zúčastnil co největší počet občanů. V případě varianty I Českomoravská konfederace odborových svazů považuje za nepřijatelné, aby o zvolení prezidenta republiky mohl rozhodnout los (varianta I - čl. 58 odst. 5 návrhu). Varianta III umožňuje, aby navrhnout kandidáta mohl také občan, podpoří-li jeho návrh petice občanů podepsaná nejméně 10 000 občany (Varianta III - čl. 58 odst. 1 návrhu). V případě varianty I a varianty II musí návrh petice podepsat nejméně 20 000 občanů (varianta I a varianta II - čl. 58 odst. 1 návrhu). Varianta III je přitom vlastně dvoukolovým volebním systémem, vzhledem k tomu, že čl. 58 odst. 6 návrhu odkazuje na odst. 5-na výsledek druhého kola volby.</p> <p>3. K variantě III návrhu - Čl. 58 odst.7</p> <p>V Čl. 58 odst. 7 se druhá věta zrušuje. Tuto připomínku považuje Českomoravská konfederace odborových svazů za zásadní.</p>	<p>Vyhověno.</p> <p>Ministerstvo spravedlnosti použilo jako inspiraci pouze způsob volby (franc. Varianta II)</p>
--	---	---

	<p>Odůvodnění: V případě Varianty III - v čl.58 odst.7 druhá věta zní: „Článek 40 se nepoužije.“ Českomoravská konfederace odborových svazů požaduje druhou větu vypustit, vzhledem k tomu, že nevidí důvod pro to, aby zákon o volbě prezidenta republiky nemusely přijmout obě komory parlamentu.</p> <p>4. K důvodové zprávě</p> <p>Na straně 6. v prvním odstavci důvodové zprávy se uvádí, že podle článku 6 Ústavy Francouzské republiky je prezident Francouzské republiky volen na sedm let. K tomu má Českomoravská konfederace odborových svazů připomínku, že v roce 2000 došlo k novelizaci tohoto článku ústavy a od roku 2000 je prezident Francouzské republiky volen na pět let. První prezident Francouzské republiky byl volen na pět let v roce 2002.</p>	
<p>Kancelář prezidenta republiky</p>	<p>Změnu způsobu volby prezidenta republiky považují za mimořádně závažný zásah do koncepce vztahů mezi nejvyššími státními orgány a potenciálně za nejvýznamnější změnu ústavního pořádku od roku 1993, kdy byla Ústava přijata. Domnívám se proto, že ještě před projednáním konkrétního způsobu přímé volby je třeba analyzovat i další politické a potažmo ústavněprávní dopady, které taková změna vyvolá.</p> <p>Ke zcela zásadní změně dojde zejména v politické rovině ve vztazích mezi prezidentem a vládou: Prezident se nově bude opírat o přímý mandát voličů, zatímco vláda bude nadále odvozovat svůj mandát pouze od přímo zvoleného Parlamentu a od přímo zvoleného prezidenta republiky. Je otázkou, jak dlouho bude moci takový vztah být funkční, aniž by došlo k promítnutí přímé volby prezidenta republiky i do právní úpravy jeho pravomocí a odpovědnosti za výkon úřadu. Žádnou z těchto otázek se návrh ministerstva spravedlnosti vůbec nezabývá, naopak, Ministerstvo se svým návrhem přichází v době, kdy se některé ústavní orgány naopak snaží omezovat či alespoň bagatelizovat dokonce i stávající pravomoci prezidenta republiky.</p> <p>Považuji proto za nezbytné</p>	<p>Vysvětleno, požadavek jde nad úkol stanovený v usnesení vlády ČR č. 831 ze dne 2. 7. 2008, ukládající zpracovat ministru spravedlnosti novelu ústavního zákona pro přímou volbu prezidenta republiky, nikoliv však přistoupit ke změně jeho kompetencí.</p>

<p>v důvodové zprávě podrobně zdůvodnit, co vládu k zavedení přímé volby vede – pouhý odkaz na vládní programové prohlášení je pro účely důvodové zprávy zcela nedostatečný – a alespoň výhledově rozebrat i dopady na právní postavení prezidenta republiky. Tyto dvě připomínky jsou zásadní.</p> <p>Teprve po vyjasnění naznačených otázek má smysl zabývat se konkrétním způsobem volby prezidenta. S tou výhradou Vám v příloze zasílám další připomínky Kanceláře prezidenta republiky k jednotlivým ustanovením.</p> <p>Konečně doporučuji, aby návrh ústavního zákona byl předložen současně s návrhem prováděcího zákona.</p> <p>Dílicí připomínky</p> <p>K čl. 54 odst. 2: Ustanovení, že prezidenta republiky volí v přímých volbách lid, je nadbytečné: To, že prezidenta volí lid, plyne už ze samé podstaty přímé volby. Ostatně, i Parlament je volen v přímých volbách, aniž by se Ústava někde zmiňovala, že je to lid, kdo jej v těchto přímých volbách volí.</p> <p>K čl. 56 odst. 2: Není jasný smysl slov „podle jiného zákona“. Podle našeho názoru postačí uvést: „Právo volit má každý občan České republiky, který má právo volit do Parlamentu České republiky“. Dovětek „podle jiného zákona“ je třeba buď vypustit, nebo jeho smysl vysvětlit.</p> <p>K čl. 56 odst. 3: Domníváme se, že časový interval, kdy se má volba konat, je třeba vymezit tak, aby mezi zvolením nového prezidenta a skončením mandátu předchozího prezidenta zůstal zachován alespoň minimální časový interval.</p> <p>K jednotlivým variantám: Preferovat je třeba variantu časově a ekonomicky nejméně náročnou, tj. maximálně dvoukolovou volbu a volbu vedoucí vždy ke zvolení prezidenta republiky, aniž by se musela opakovat. Varianty II a III proto považujeme za neakceptovatelné.</p> <p>K členění variant:</p>	<p>Tato úprava se vypouští, přesunuje se do čl. 56 odst. 1.</p> <p>Ponecháno 14 dnů.</p>
---	--

	<p>Návrh by měl být strukturován podle různých hledisek a výsledná členění by měla být zkombinovatelná navzájem: Není například důvod, aby skupina poslanců či senátorů mohla navrhnout kandidáta na prezidenta republiky jen ve variantě III a nikoli ve variantách I a II, jestliže tyto varianty se jinak liší pouze počtem volebních kol a určováním výsledků voleb.</p>	
Soudy		
Ústavní soud	<p><i>Navrhované znění ustanovení čl. 58 Ústavy stanovuje základní pravidla pro přímou volbu prezidenta republiky. Předpokládá při tom až tři kola volby prezidenta, přičemž tímto způsobem reaguje na případnou situaci, kdyby v důsledku rovnosti hlasů kandidátů v prvním kole volby nebylo možné určit pouze dva postupující kandidáty, případně zvoleného kandidáta v druhém a třetím kole.</i></p> <p><i>Ústavní soud uplatňuje k navrhovanému znění připomínku, jež směřuje právě proti úpravě kvóra potřebného ke zvolení prezidenta při alternativě tříkolového systému volby vyvolané eventuální rovností hlasů odevzdaných pro více než dva kandidáty. Uvedená úprava reaguje na teoretickou možnost rovnosti hlasů, která by mohla znemožnit určení postupujících kandidátů do druhého kola volby, případně určit zvoleného kandidáta. V obecné rovině lze k navrhovanému znění čl. 58 Ústavy uvést, že vytváří poměrně složitý systém volby, aniž by přitom bylo nutné reagovat na ústavní úrovni na uvedenou situaci. Navrhované znění ale především umožňuje v případě této situace zvolení kandidáta, který nezískal nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů. Tato skutečnost je svým způsobem inkompatibilní s dosavadním stavem, kdy v případě volených ústavních funkcionářů je vždy nutné obdržet nadpoloviční počet hlasů volitelů. S ohledem na význam úřadu prezidenta je namístě, aby potřeba zisku nadpoloviční většiny odevzdaných hlasů byla zachována.</i></p> <p><i>Z uvedených důvodů by měl být navrhovaný čl. 58 Ústavy pozměněn v tom smyslu, že pro zvolení kandidáta prezidentem je ve všech třech kolech vždy potřebná nadpoloviční většina odevzdaných platných hlasů. Na rozdíl od navrhovaného znění se Ústavní soud navíc domnívá, že rovnocenné postavení obou komor Parlamentu při přijímání zákonů podle čl. 40 Ústavy by se mělo vztahovat i na zákon o</i></p>	<p>Doprovodná novela zákona o Ústavním soudu bude nezbytná.</p>

	<p><i>organizaci volby prezidenta republiky.</i></p> <p><i>Dále Ústavní soud navrhuje doplnění návrhu novely ústavy o vypuštění čl. 54 odst. 3 Ústavy, podle něhož prezident republiky není odpovědný z výkonu své funkce. Navrhovaná změna by reflektovala změnu způsobu volby prezidenta republiky a tímto způsobem modifikovanou potřebu řešení odpovědnostních vztahů. Zatímco totiž uvedené ustanovení garantuje vyloučení odpovědnosti prezidenta republiky vůči Parlamentu jako orgánu, který byl dosud oprávněn k jeho volbě, podle nové úpravy by rovněž prezident odvozoval svůj mandát přímo od lidu, a tedy jeho odpovědnost vůči Parlamentu, nestanovil-li by ústavní zákon jinak, by byla v každém případě vyloučena. V této souvislosti lze poukázat na to, že obdobným způsobem považoval ústavodárce za vhodné upravit otázku odpovědnosti pouze u vlády jako dalšího orgánu výkonné moci, jejíž trvání závisí právě na důvěře Poslanecké sněmovny.</i></p> <p><i>Co se týče subjektivní odpovědnosti prezidenta republiky, vypuštění čl. 54 odst. 3 Ústavy nebude mít význam z hlediska vyloučení trestního stíhání prezidenta republiky v rozsahu čl. 65 Ústavy. Rovněž tato změna nebude mít vliv na otázku soudního přezkumu aktů prezidenta republiky, neboť s ohledem na čl. 87 odst. 1 písm. d) a k) Ústavy, dále čl. 4 Ústavy, čl. 36 odst. Listiny a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, není takovýto přezkum vyloučen ani za současného právního stavu.</i></p> <p><i>Ústavní soud tedy v rámci připomínkového řízení navrhuje:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Změnit navrhovaný čl. 58 odst. 5 Ústavy takto: „Zvolen je kandidát, který získal ve druhém kole nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů; v případě rovnosti hlasů se do 14 dnů po ukončení hlasování v druhém kole volby koná třetí kolo volby.“</i> <i>2. Změnit navrhovaný čl. 58 odst. 6, věta druhá Ústavy takto: „Zvolen je kandidát, který získá ve třetím kole volby nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů; v případě opakované rovnosti hlasů vyhlásí předseda Poslanecké sněmovny novou volbu prezidenta republiky.“</i> 	<p>Byl zadán úkol ponechat pravomoci prezidenta republiky beze změn.</p> <p>Bylo upraveno; viz návrh Českého statistického úřadu.</p> <p>Vysvětleno. Zadání připouští jen 3 varianty.</p>
--	---	---

	<p>3. <i>V navrhovaném znění čl. 58 odst. 7 vypustit druhou větu.</i></p> <p>4. <i>Návrh doplnit o bod, který bude znít: „V čl. 54 se vypouští odstavec 3“.</i></p>	
Nejvyšší soud ČR	<p>Přímá volba prezidenta republiky nemá u nás tradici a bez změn v kompetencích se ztrácí její smysl. Má-li být důvodem, jak se uvádí v předkládací zprávě, „prohloubení účasti občanů na správě věcí veřejných“ při počtu přímých hlasování: do Poslanecké sněmovny; do Senátu, v souvislosti s komunálními volbami a volbami do krajských parlamentů, zvýšených o další tři hlasování v trojkolovém systému přímé volby prezidenta, nezbývá než uzavřít, že výsledkem by byla devalvace přímých voleb jako takových. Navíc přímá volba bez změny v kompetencích prezidenta by stěžejně naplnila zvýšené očekávání voličů. Uvedené by se rovněž negativně promítlo ve snížení zájmu voličů o účast ve volbách. Také z pohledu v současnosti posilujících neonacistických politických stran a hnutí není zavedení přímé volby jako prostředku vytvářejícího prostor pro extremistické kandidáty vhodnou a aktuální změnou. Ostatně předkládající zprávou akcentované dlouhodobé přání většiny občanů volit si hlavu státu je problematické nejen z důvodu problematičnosti blíže neidentifikovaných výzkumů, ale také proto, že i v případě skutečného většinového přání není zřejmý stupeň jeho důležitosti pro občany. Konečně, je-li přímá volba spojována se zvýšením legitimacy hlavy státu, je zřejmé, že stávající prezident celou řadou svých postojů nedostatkem legitimacy netrpí, a to i v otázkách zásadního významu, jako je například nezávislost soudní moci, Lisabonská smlouva, atd. a že tedy úsilí o posílení legitimacy zavedením přímé volby není objektivizováno ani výkonem prezidentského mandátu stávajícím prezidentem. Pro úplnost uvádím, že Ústava je koncipována na principu dělby moci a že současně zavádí i prvky vzájemné kontroly a rovnováhy, a to nejen mezi jednotlivými větvemi státní moci, ale i dovnitř jednotlivých mocí. Přímá volba prezidenta republiky se tak nutně promítne do Ústavy jako celku v situaci, kdy nespokojenost s praktickým uplatňováním jejího aktuálního znění prověřena časem chybí.</p>	
Nejvyšší správní	<p>Klíčovou se jeví otázka smysluplnosti zavedení přímé volby prezidenta republiky.</p>	

<p>soud ČR</p>	<p>Tato otázka je však svojí podstatou spíše politická a není proto vhodné, aby se k ní Nejvyšší správní soud nějakým zásadním způsobem vymezoval. Postačí proto toliko poukázat na skutečnost, že odborníci v oblasti ústavního práva a politologie určitě nezastávají názor, který by bylo možno označit za převažující, že zavedení přímé volby prezidenta republiky by představovalo pozitivní či dokonce nutný krok. K podrobnější argumentaci viz např. sborník „<i>Postavení prezidenta v ústavním systému České republiky</i>“ (Masarykova univerzita, MPÚ, Brno, 2008, ISBN 978-80-210-4520-0), zejména text J. Kysely „<i>Přímá volba prezidenta republiky jako symptom krize legitimacy ústavního systému?</i>“ (str. 42-59).</p> <p>Upozorňujeme proto alespoň na skutečnost, že v předkládací zprávě zcela postrádáme jakoukoliv argumentaci, která by zavedení přímé volby prezidenta republiky jakkoliv odůvodňovala; nemluvě ani o navrhovaném trojkolovém (ve skutečnosti dvojkolovém) systému, který rovněž není nikterak vysvětlen. Nicméně plně respektujeme, že se jedná o politickou otázku.</p> <p>Ze stejných důvodů se nevyjadřujeme ani k vhodnosti navrhovaného „tříkolového“ volebního systému, který má samozřejmě řadu výhod i nevýhod, jejichž hodnocení je však třeba provést z hlediska politologie i reálné politiky, nikoliv z pozice soudu. Jen technicky považujeme za jednodušší, kdyby se s třetím kolem vůbec nepočítalo a namísto toho by ve druhém kole zvítězil ten z kandidátů, který byl úspěšnější v kole prvním, a pokud by oba kandidáti získali v prvním i ve druhém kole zcela stejný počet hlasů (k čemuž však ale nikdy reálně nedojde), je namístě rozhodnout losem. Představa, že by – byť i jen teoreticky – voliči měsíc a půl chodili nadšeně k urnám, je mimo realitu, nemluvě ani o tom, že ponechání pětiletého mandátu prezidentovi republiky nutně povede k tomu, že se tyto volby nebudou časově překrývat s volbami jinými (výjimkou mohou být pouze volby do Evropského parlamentu), což povede k další únavě voličů.</p> <p>Pro Nejvyšší správní soud se proto je typech celostátních voleb (Evropský parlament, Poslanecká sněmovna, Senát). Za této situace nevidíme žádný rozumný důvod, proč by v případě těchto jediných celostátních voleb jeho kompetence dána být neměla. Navíc, nelze přehlížet, že soudce Ústavního soudu vybírá a následně (po schválení Senátem) jmenuje prezident republiky. Varianta, kdy soudce Ústavního soudu rozhoduje o platnosti volby osoby, od které si</p>	<p>Bylo upřesněno v důvodové zprávě.</p> <p>Ustanovení o druzích řízení před Ústavním soudem se doplňuje o nové řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci platnosti volby prezidenta republiky. Řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci platnosti volby prezidenta republiky bude upraveno novelou zákona o Ústavním soudu. Řízení v prvním stupni bude upraveno novelou soudního řádu správního, neboť v prvním stupni bude rozhodovat ve věci platnosti volby prezidenta Nejvyšší správní soud.</p>
-----------------------	---	---

	slibuje např. znovujmenování, příp. která ho v minulosti do této funkce jmenovala, svojí podstatou zásadně zpochybňuje nezávislost rozhodování Ústavního soudu v tomto typu řízení	
Vrchní soud v Praze	<p>Ústavní koncepci volby prezidenta republiky považuji za věc svrchovaně politickou a nemyslím si, že přísluší soudcům se k ní vyjadřovat. Obecně vzato lze souhlasit – neb každý takový systém by byl ústavně konformní - se všemi předkládanými variantami. Za podstatnou považuji hranici počtu podpisů potřebných k petici podporující kandidaturu navrženého kandidáta. Vyšší hranice je myslím vhodnější, protože přece jen lépe čelí účelovým a manipulovatelným seskupením těch, kteří by případně sledovali zcela jiné cíle.</p> <p>Nesdílím zcela názor, že zavedení přímé volby prezidenta republiky je možné beze změn jeho ústavních kompetencí. Především ve vztahu k justici by mohla být více zvýrazněna autorita prezidenta odvíjející se od přímé volby lidu. To však úzce souvisí i s kritérii pro postup kandidátů do druhého či třetího kola volby.</p> <p>Domnívám se proto, že teprve po zjištění zda a která z navržených variant přímé volby prezidenta republiky má více šancí na podporu, by měla být otevřena diskuse k otázce, zda skutečně lze přímou volbu prezidenta republiky zavést beze změny jeho kompetencí a beze změny úpravy vzájemných vztahů prezidenta republiky, vlády a parlamentu.</p>	
Vrchní soud v Olomouci		
Krajský soud v Praze	Bez připomínek.	
Městský soud v Praze		
Krajský soud v Čes. Buděj.	<i>Bez připomínek.</i> Přiklání se k variantě II.	
Krajský soud v Plzni	Bez připomínek. Přímá volba nemá systémové ani právní opodstatnění.	
Krajský soud v Ústí n. Labem	<i>Bez připomínek.</i> Upřednostňuje variantu III.	
Krajský soud v Hradci Králové		
Krajský soud v Brně	Zásadně proti dikci „lid“ v čl. 54 odst. 2 – zprofanované slovo	Akceptováno, odstavec 2 zrušen.

Krajský soud v Ostravě		
Státní zastupitelství		
Nejvyšší státní zastupitelství v Brně		
Iuridicum Remedium, o. s. Praha 3		

V Praze dne 12. října 2008

Vypracovala: JUDr. Jana Nová

.....

Podpis: